

ПЕТО ГОДИШЊЕ ДОБА

ПЕТО ГОДИШЊЕ ДОБА

**Библиотека
"Бранко Радичевић"
Житиште
2012.**

**Зборник
одабраних радова са
Књижевног конкурса "Банатско перо"**

Библиотеке "Бранко Радичевић"

и

Клуба књиге "Бранко Радичевић"

Ж И Т И Ш Т Е

Жири: Велемир Грубачки
Милан Мицић
Александар Чотрић

Рецензент: Радивој Шајтинац

Уредник: Весна Ћук

ПЕТО ГОДИШЊЕ ДОБА

Већ годинама се у успешној концепцијској комплементарности одржава афирмисани књижевни конкурс *Банатско перо*. Активна и стручна институционална логистика Библиотеке организационо креативно подржава широки активистички мотив Клуба књиге у чијој је основи афирмација књижевне самоделатности и то у најширем, најприступачнијем смислу који повезује Књигу и њено потенцијално стваралачко исходиште.

Као сваки конкурс и овај је из године у годину у сфери свог, како организационог тако и концепцијског усавршавања, стварао и неговао пратећу рецепцијско-креативну инфраструктуру, ангажујући, промишљени, одговорно амбициозни састав жирија, усавршавајући и богатећи комуникацијске методе, медијску стратегију, успешно артикулишући, за сам Конкурс, просторе одговарајуће културне динамике.

Овај зборник одличан је пример тог израстања из поменутих начелних темеља. У првом су плану, наравно, књижевни радови и то овде сврстани у три жанра. Проза, поезија и афоризам.

Овај се жанровски дијаграм збиља доказује као евидентна слика Конкурса, утисак приликом глобалног увида у приспеле радове.

Међутим, завидан редакторски стандард овде је артикулисан кроз веома одговоран и садржајно педантан извештајни контекст. Наиме, чланови жирија, потписани овде и као оцењивачи радова из одређеног књижевног жанра, сачинили су прецизне и читке аналитичке коментаре дајући како награђеним радовима тако и Конкурсу у целини рецептивни подстицај дужи од календарске условљености.

Компетентно и сажето анализирају се тематско-стилске одлике конкретних белетристичких остварења, у прози и поезији уочавају се креативне везе с тренутком како српске тако и светске књижевности.

Једино би то било таутолошки у вези афоризма јер је афоризам, сложићемо се, сам по себи нека врста структурно и значењски доминантног микродискурса па је тако у коначном утиску битно потврдити врло жив и узбудљив, шаролик али и пробран стваралачки исход Конкурса, утврдили да је ово издање, ипак, много више од неког, условно речено, естетског извештаја и да својим уметничким изазовом, откривалачким потенцијалима у пределу КЊИГЕ проширује календар за још једно доба, доба захвалног и угодног читања.

Зрењанин,
Септембар, 2012.

Радивој Шажминац

ПРИЧАЊЕ ЖИВОТА

ПРИЧАЊЕ ЖИВОТА

Књижевни конкурс "Банатско перо" клуба књиге „Бранко Радичевић” и истоимене библиотеке из Житишта и дефинитивно је крунисао оствареност сна, оног визионарског, да се омогући афирмација књижевних стваралаца, почетника и потврди вредност оних који су већ постали препознатљиви својом писаном речју. Лета Господњег 2012. само у категорији кратке прозе овогодишњи опус чиниле су 182 приче и свака је својом особеношћу упечатљива и непоновљива. Пошто свет књижевног дела има своје вишеструке вредности о којима се увек може расправљати супротстављањем мишљења о намерама аутора приликом стварања, закупљености о основном мишљу, уметничком поступку, информативној, естетској и етичкој норми као и савладаности писаног језичког израза мишљења сам да је потребан један општи осврт на приче овогодишњег циклуса.

Љубав је свакако доминантна, у већини приложених прича, присутна па била она проткана заљубљеношћу, радошћу, бригом, љутњом, патриотизмом или неком другом нијансом.

Код неких аутора, чије су приче ушле, али и код оних којих нема у ужем и најужем избору овог Зборника, уочљива је присутност и утицај наше народне књижевности, пре свега у избору тема, формама приповедања и језичко стилским обележјима. То је само нека основа надарености, надахнућа и лепоте богатства приповедачког.

Има аутора чије је знање основних књижевнотеоријских постулата за стварање кратке приче на веома високом нивоу а намеће се утисак да им је заиста лако да то своје субјективно претопе у причу и удену у душу нас читалаца. И то је лепо.

Потребно је указати на оно што је свакако неприхватљиво, боље рећи несхватљиво, а то је присутност непоштовања примене елементарних правописних и стилских норми, уз сво уважавање могућих штампарских погрешака или лапсуса.

Техничке перформансе Зборника за 2012. годину неумитно су поставиле одређена ограничења приликом одабира, селекције понуђених остварења и условиле незахвалну ситуацију јер је требало одабрати 21 најбољи, разуме се уз постављање одређених критеријума и уважавања сопствене субјективности оличене у праву схватања уметничке слободе. Селектирао сам 28 остварења дубоко свестан да би и другачији избор имао своја утемељења. Дефинитивно, одабрана је 21 прича од 21 аутора које су нашле своје место у Зборнику.

Свим учесницима овогодишњег конкурса одајем велико признање за уложен труд, исказан таленат и жељу, да лепота писане речи и даље траје.

Звање победничке, славодобитне, као најбоље међу свим приспелим причама, припало је причи **ВИДОВЧИЦА** под ауторском шифром *Јасновиђење*. Тврдња аутора да је реч о истинитом догађају, је приликом избора била занемарена јер једно су мотиви настанка а друго је уметнички поступак, форма приповедања, изнад свега, снага уметника да осети и искаже емоције. Ову причу доживео сам као химну радости живљења, исказивања љубави проткане народном традицијом, магије сна девојачког и непролазности живота. Круна ове приче је необична поента, неочекивана али изузетно функционална, фасцинантна.

Кокетирање са мотивима народне приче налазимо и у прози **КРУНА ЗМИЈСКОГ УЈЕДА**, а приче **ПОРОДИЧНИ РАЗГОВОР**, **РЕДАК ПРИМЕР** и **ЂУРЂИЦ** успешно описују недоумице око женидбе и избора праве особе.

Прича **СВИТАЦ** потписана шифром *Рјабинушка* на један исповедни особен начин указује да живот иде даље иако бол погрешног поступка, због немерљиве дубине, никад неће престати. Порука несуђене мајке, или можда суђене, нерођеној ћерци, безименој, је универзална, свевременска, и изнад свега поучна својом трагичношћу.

ЈОВАНИНЕ ЧИЗМЕ под шифром *Путовање* схватио сам као логички наставак претходне приче, други део мајчинске љубави. Како се живи у венама, кожи и коси своје девојчице, како се тражи срећа, трчи и плеше и путује и учи до кончине упечатљиво је презентовала срећна и брижна Јованина мајка. Све некако обично а изузетно лепо. Баш лепо.

Тематски, овим причама припада и веома лепа **ВОЛЕО БИХ** и заједно чине један породични опус.

Љубав као све присутна појава живљења учива је код многих стваралаца, варијација њених има много. И оних лепих и мање лепих, свакако животних.

Својом специфичношћу издвајају се бар у мом избору **СУЗА РАДОСНИЦА, ЖИВОТАРЕЊЕ и ПОСЛАСТИЧАРНИЦА „КОД КОЊА“**.

Избор овог мини описа о љубави, оне „праве” љубави заокружује **ЗВЕЗДАНА ПРАШИНА** ауторке која се потписала шифром *Кербер*. Е, ову причу не бих посебно коментарисао. Препуштам читаоцима да, прочитавши је, замисле себе на правом месту и у правом времену. Свакако звезданом и без прашине.

АНЂЕО СПАСИТЕЉ, УМРО ЈЕ ДЕДА АЦА и МАЛО ДУШЕ, чине, условно речено, трилогију о стварности, о људима поодмаклог животног доба и њиховим задовољствима, радостима, бригама свакодневним и траговима који остају у снегу, пустари, планини... Неоспорни је приповедачки потенцијал аутора ових прича.

ДОЛАЗАК ГОСТИЈУ ИЗ ПРЕКА аутора који је у самом тексту образложио настанак шифре *Круна* можемо третирати или назвати причом протканом благом дозом политичке озбиљности и хумористичко публицистичког извештавања испод којих се крије видљиво нераскидива везаност за своју матицу оних наших „са оне стране” наших из дијаспоре, како се то данас каже. Лепа и питка прича **ДАЈЕ СЕ НА ЗНАЊЕ** шифре *Галеб* је луцидан начин презентовања наше свакодневице жигосане виртуелном стварношћу, зачараним кругом у којем добошара неумитно подсећа на ковача из „Сеоба” Милоша

Црњанског а добош преузима улогу наковања. И све у круг... Мала елита и огромна анонимност.

РАДНИК У КУЛТУРИ шифре *Либертен* на хумористичко сатиричан начин третира један сегмент наше садашњице. Да ли погрешан човек седи на погрешној столици? У сваком случају треба прочитати и оно између редова. Велики и непоновљиви песник рекао би опет: „Смејао сам се да не плачем”.

ПУЗДРА шифре *Подне* плодну равницу, пашњаке, стада, чобане, паоре, ловце, мултинационалност и приче о згодама и незгодама недозвољава да време прегазу. Аутор ове приче поставља питање исплативости радозналости, сналажљивости и домишљатости.

ЦВЕЋКЕ шифра *МиМа* и **КОЛИКО КОШТА ПОШТА** шифре *Коњ* су две приче којима су се аутори позабавили наравима обичних људи, њиховим „пливањима” у времену садашњем и сукобљавања са актуелном проблематиком. Убедљивост приповедања, их форма, дозе коришћења хумористичког и нијансирања сатиричког кокетирања са правдом овде су наглашено присутни а приликом избора били, можда, и пресудни.

Велемир С. Грубачки Шенђурски

Славица Јовановић
Мачвански Прњавор

ВИДОВЧИЦА

Однеси девојко срце, на једно високо брдо и стави као песнички тестамент у орлово гнездо, а ако га суђеник пронађе, његово је. Уђи у чамац без весла на месечини, намигни на звезде и оне ће ти показати пут, до љубљеног, до погледа без трептаја, драговања. Загледај се очи у очи најскривенијим сновима и схватићеш да се не исплати бити слепи путник на уклетом броду, нити капетан брода у боци.

Ни вилин коњиц не живи само један дан, а ни живот не траје вечност који је пола црн ко црно крило гавраново, пола бео ко бело крило галеба. Ти босонога и ветрењаста, не одазивај се на глас кога нема. Ни крштеним именом кад те позове. Сидљива трагачице не иди пречицама наговештајима. Осмехни се. Цвет си који цвета једном у сто година и одмах по цветању свене. Жедним очима не гледај изворе предосећања...

Трагајући за расковником који откључава сва врата, као да трагаш за изгубљеном трепавицом и бродом на дну океана. Ово је истинита прича, шифрарник тајни, пупавица сновиђења. Кад девојке желе да сазнају ко ће им бити суђеник, ноћ уочи Видовдана, стављају под узглавље, предивну видову траву, видовчицу! Тако и Слађана пупољак девојачки, донесе у рукама венчић видовке, да оживотвори будућност, да се загледа у очи суђенику, да се лицем у лице грлица сусретне са свитањем. Замисли, читаоче дрво колико има грана, а свака је грана по једна свирала, а свака свирала по једна прича као ова. И кад

посадиш дрво јаворово, изникну гусле. Свирају шуме колевке, док певају усне девојачке.

И дође та ноћ, кад живот окретањем камених точкава, као на воденичком жрвњу самеле сан, а песник краљ без круне испева песму славуја. Под јастуком видовчица, да се на њој преспава. И у сну се јави чудесан сан, појави се лик познатог или непознатог суђеника. Зора брза ко чигра пресеца пупчане врпце, а ветар разноси девојачке косе ко врбине ресе. Пробудила се Слађана, лепа ко сунчева рађања. И кад се умила чаролијом младости, као хипнотисана испричала другарицама.

- Насамариле сте ме, нисам сањала само једну особу, сањала сам све из улице, скоро цело село. Ето испаде да су ми суђени и комшија Миладин и Зоран и још многи други... То је као да желим да стегнем руку неком ко нема шаку, или тај без шаке пожели да отвори врата која немају кваку. Топи се у устима младост као шећерна вуна... и магија девојачког сна паде у заборав, ко жеравице у набујалу реку. А онда дође дан који таји тајне, кад сајција почне да откуцава живот. Не вреди стиснути усне, не вреди збуњеност, ни замуцкивање. Замка за орлове и кад тад уловиће девојачко срце, скривено у гнезду... А упечатљиви девојачки сан паде у заборав, али не задуго. Све до Ђурђица 1996. године. Слађана је погинула у саобраћајној несрећи, непажњом пијаног возача у 21 години живота у цвету младости и загледала се очи у очи своје сну. Имена која је набројала после свог девојачког сна, били су заиста Слађанини суђеници, али укупници. И тако је уместо тајанственог суђеника, несуђеника, сањала своје укупнике и испунило се предосећање смрти и моћ чудесне травке видовчице.

Живот је умираоница снова и звездано породилиште

стварности, кад се угризеш за усну и неком магијом кренеш даље...

Био је август, кад се замахне веслом или крилом птице кроз живот, а ми кренули у посету Слађанином гробу. Незапамћена врелина, а ми ту смо и црни као гар и бели као креч, дошли да запалимо свећу. Мермерни споменик у облику преломљеног срца и ту скривено међу цвећем, затиче нас изненађење. Као да је хтела да нас угости, на Слађанином гробу изникла лубеница.

Душан Мијајловић Адски
Ниш

КРУНА ЗМИЈСКОГ УЈЕДА

Једног дана, *из ниоткуда*, у село стиже незнанац на коњу. Не упитавши никог, смести се у Немањину *напуштену кућицу*. И коња је лагано распремио, *као да је у свом а не у туђем дворишту*.

Његова појава узнемири мештане у селу. Свако је од њих пожелео да први докучи тајну. Опрезност их је задржавала на пристојном одстојању. Зато су помно посматрали шта се дешава у дворишту, *које више није било пусто*. Непознати младић је почео да сређује двориште. Многима се то није свидело; *како би било да они оду у туђе село и тек тако уђу у туђу кућу, макар она била и напуштена*.

Ако је лопов, сматрали су, није му се посрећило. Ако је убица, требало је да изабере неко село подно планине или у самој планини. Војислав Солунац, једини јавно каза своје мишљење:

- Онај ко се скрива или бежи од закона нема тако спокојне покрете.

Узалуд беху његове мудре речи, поремети се устаљени начин живота у селу. Жене су дозвољавале да им млеко искипи, ватра да им се угаси док се хлеб пече. Мушкарци би заборављали куда су пошли, уместо ракије попили би гутљај воде, пањеве би уместо секиром, маљем цепали. И деца су заборавили на своје уобичајене игре, пратила су шта незнанац ради.

Прва се са незнанцем, *очи у очи*, срела, Сара. У том

кратком, сасвим случајном сусрету, осетила је нешто недоживљено, неку чудну дрхтавицу која је захватила сваку њену ћелију. Касније, у својој девојачкој соби, Сара схвати да више ништа не може бити као што је било пре тог изненадног сусрета.

У мемљивој соби, младић је са зебњом размишљао о Сари. Старац га у планини учио да буде крајње опрезан према својим наглим осећањима, да о првом утиску просуђује после три проспаване ноћи.

Сутрадан, рано ујутру, незнанац је напустио село. Само је Сара приметила његов одлазак. Зору је дочекала будна; стражарила је поред прозора. Узалуд му је махала.

На вест о младићевом одласку, мештани се пробудише као из дубоког сна. Пребацивали су себи због своје неактивности. Први је до Немањине кућице отишао Лазар поткивач. Нова брава на трошним вратима натерала га је да се прекрсти; *ето, дошло неко ново доба, и туђе се куће закључавају*. Одмах је помислио како се ради о убици и његовом опрезу. У том промишљању махинално је притиснуо кваку. Уз једва чујну шкрипу, врата су се отворила. Лазар их брзо затвори, без сведока није волео ништа да *чини* наравно, осим *оних ствари* у кревету. Сат касније, три мушкарца из села, пуни опреза, уђоше у напуштenu кућу покојног Немање. Изненадила их је слика свеца на зиду и уклоњена паучина. Убице *не вешају* свеце, не уклањају паучину, не мењају браве, *не мету* по кући и испред куће.

Глас *пуче* селом. Настадоше нагађања. Свако је имао своју непотврђену причу. Једино је Сара, *чудно*, заћутала. Недуго потом, *пала је у постељу*. Довели су јој најбољег доктора. Чак из Н. Узалуд! Ангажована је и Јела гатара. Јела је била искључива:

- Њу неко мушко мушко мучи-исмејали су је.

Првог маја, на радост укућана, Сара *напусти кревет*. Изашла је у расцветали јабучњак. Изнад њене главе беху мирисне латице и зуј пчела, испод бујна сочна трава. Било је за очекивати да је такво рајско окружење освежи и окрепи, да јој поврати здравље. Седећи под јабуком *шаронком*, Сара осети још већу жељу да види младића чије име још није знала. По први пут је помислила на оно најгоре, уместо на младожењу. У таквом расположењу запазила је змије у трави. Јасно је видела да их има више. Њена је одлука била чврста, као што је њена љубав према непознатом младићу била непоколебљива.

Брзо се ослободила *сандала*, а потом тихо пришла змијама. И поред одлучности, при додиру змијског тела и њених босих стопала, осетила је језу... крикнула је.

Убрзо су укућани и комшије дотрчали до ње. Под Сарином ногом беше остала још једна *гуја*. Змију су убили а Сару унели у кућу. Глас о Сарином *удесу* муњевито се пронела селом. Незнанац је, само десетак минута после Сариног *удеса*, на коњу ујахао у село. Деца су га овог пута одмах опколила, била су жељна да му саопште страшну вест. Како су сва деца причала истовремено, замолио је тршавог дечака да му објасни о чему се тачно ради. Дечак је био поносан што се Незнанац баш њему обратио, ипак, муцајући му је објаснио да је Митрову Сару ујела змија. Дечак је ипак био толико присебан да Незнанцу покаже у правцу куће *где се очекује оно најгоре*.

Младић се одмах упутио ка Сариној кући. Његово појављивање не изазва шок код присутних једино због изузетне ситуације.

-Не брините, биће све у реду-беху младићеве речи уместо поздрава.

- Ко си па ти?-поспрдо ће Јордан.

- Мучи Јордане! Ко да је, ако Сари може бити од помоћи, добро је дошао-Сарин ће отац.

Младић их упита која је змија ујела девојку. Сви у глас потврдише да је сару ујела – змија! Неко најискреније добаци:

- Незнанче, гуја је гуја, нема ту разлике.

Неко се присети да је једна змија убијена. Брзо је донесоше. Младић узнежно змију у руке. У очима му се појави истинска туга. Сари то није промакло. Заувек је запамтила младићеве потоње речи и шок окупљених:

- Није требало да је убијете. Безопасна је.

- Луд човек! Ако змију нећеш, кога ћеш онда убити?!-побуни се Лазар поткивач...

- Да погледам ујед-младић ће не обраћајући пажњу на примедбе.

Размакоше се. Сара осети младићев додир на нози. Задрхта.

- Све је у реду. Нема никакве опасности-Незнанац ће домаћину.

Присутни осетише велику сигурност у његовом гласу. Сара устаде, и на изненађење свих присутних, приђе младићу. Прислонила је своје усне на његов образ, једино због присутних; у њој је горела жеља да своје и његове усне споји у дуг пољубац.

На наваљивање домаћина и осталих присутних, Незнанац се задржа у Сариној кући дуже него што је планирао. Пошто је код присутних осетио велику радозналост, ко је и одакле је, реши да им се *повери*.

Окупљени се нађоше у чуду. Ето, *да су јуче нешто умрли*, не би знали да је Немања имао сина. Још их је више збунило младићево одушевљење планином и видаром

Вучетом. Знали су они за тог занесењака, на далеко чувеног видара и травара. Вучету су могли некако и да схвате, у годинама је, одувек је живео као *пустахија*, младић је био нешто друго, видело се да му и *школа не мањка*, и то их је збуњивало. Сара је чекала прилику да остану сами, све је кренуло својим судбинским током. Обоје беху свесни да их више ништа раставити не може. Душан, Немањин син није се одрекао своје планине и Вучете видара, Сара се није одрекла својих родитеља и имања.

- Свуда се може стићи ако то искрено желимо-рекао је Душан грлећи Сару.

Сара у тако нешто ни једног тренутка није посумњала.

- Коначно да наша Сара не одбије просца. Да будем искрен, она је њега запросила. Драга моја, да круна змијског уједа буде брак, то ни у сну не бих поверовао-Сарин ће отац у поверењу својој жени.

Милан Јовановић
Munchen, Deutschland

ПОРОДИЧНИ РАЗГОВОР

Врата на соби су се тихо, готово нечујно, отворила. Иако је био сигуран да је унутра крочио његов старији син Алекса, Павле није одреаговао, наизглед је наставио да спава. Рат у коме се пре нешто више од једне деценије, силом прилика обрео, научио га је да увек без обзира на умор и дужину сна, уз помоћ спољашњих звукова, зна шта се у стварном свету, око њега, дешава.

У првом тренутку је мислио да ће Алекса само узети нешто из собе. Тек кад је схватио да овај упорно стоји крај његовог узглавља, одлучио је да уморно, отвори очи.

„Извини што те будим”, учинило му се да његов деветнаестогодишњи син тога јутра има помало претерано забринут израз лица. „Морао бих са тобом да разговарам!”

Павле је био везан за децу. Деветнаестогодишњи Алекса и шеснаестогодишњи Ђорђе, били су сав смисао његовог живота. Пре једанаест година, тек што је са породицом успео да избегне из тог сулудог рата, његова се супруга неочекивано разболела, да би их убрзо затим и „напустила”, оставивши га са двојицом дечака, који су у том тренутку имали осам и пет година. И до тада одан породици од тог момента се у потпуности посвећује деци. Сав свој живот подредио је њима, чак можда и претерано, занемарујући све своје прохтеве.

Тако је било све до пре пола године, кад се у стан преко пута њиховог уселила Катарина, млада разведена жена, фризерка по професији. Тек неколико дана по њеном

усељењу, случајно ју је срео док је из аута износила два велика кофера. По природи предусетљив, одмах јој је понудио своју помоћ. Она му је већ сутрадан, ваљда из захвалности, упутила позив да заједно попију кафу у њеном стану. И тако је све кренуло. Већ трећег дана њиховог познанства, почео је да ужива у чарима, ове од њега тринаест година млађе жене. Постали су јако блиски, а он је сваког наредног дана осећао све већу потребу за њеном близином.

Отприлике месец дана пре овог јутра, једног пре поднева, помало исхитрено, док су му дечаци били у школи а она му се нежно ушушкавала у крилу, предложио јој је да се пресели код њих и отпочну живот као једна породица. Чим је изустиио такав предлог, одмах је постао свестан, да је ношен емоцијама, исти изрекао мало прерано. Међутим, на његово изненађење она је без много размишљања пристала.

Настала је нова ситуација. Већ пун месец се „пекао” на ватри коју је сам подложио, покушавајући да пронађе повољан тренутак и начин да својим дечацима саопшти да у њиховом устајалом животном ритму треба да наступи значајна промена. Како да им каже да на „фотељу”, која је припадала њиховој мајци треба да седне друга жена?

Претходне вечери је отишао на починак решен да ствар више не може одлагати, те да наредног јутра мора урадити то што већ превише дуго одлаже, ризикујући тако да се она због његове неодлучности предомисли. Алекса га је предухитрио. То што он тражи да разговарају можда му може и олакшати ствари, али и отежати ситуацију. Не може момку, који је можда упао у некакве проблеме, тек тако саопштити да је одлучио да у њихове животе уведе ново лице.

„Заљубио сам се”, рекао је дечак пошто је претходно сео на фотељу преко пута његовог кревета.

„То је лепо!” Једва се уздржао да му не каже: „И ја сам, знам како ти је.” Уместо тога питао га је да ли је познаје.

„Да познајеш је!” Дечак је деловао одлучно и сигуран у себе, као никад пре тога. „Реч је о Катарини, комшиници од преко пута!”

Соба се у моменту окренула око њега. „Ништа од мојих планова”, помислио је. „Момак се заљубио у старију жену. Ништа необично. Проћи ће га.” Ипак знао је да више неће моћи да оствари свој наум, а да не повреди свог сина, што никад и ни по коју цену не би учинио.

„Она је добра жена!” Некако је успео да задржи прибраност. Ту је застао и накашљао се. „Само не мислиш ли да је она мало престара за тебе?” Сабрао се док га је то питао, са ужасом схватајући да је Катарина по годинама ипак ближа дечаку него њему. Од Алексе је била старија, осам година, а он од ње пуних тринаест.

„То није проблем”, прекинуо га је одлучно. „Проблем је у Малом!” То, Мали, се односило на Ђорђа, кога је Алекса увек тако ословљавао иако је био тек непуне три године старији од њега.

„Бојим се да те нисам разумео!”

„Ја нисам сигуран да ли ти знаш, па се правиш да не видиш, или стварно ниси приметити?”

„Шта то?”

„Па ја и Катарина смо заједно већ четврти месец.”

Павлу је нешто снажно пукло у ушима. Ћутао је, грло му се стезало, осетио је и снажан бол у грудима, док је јасно могао да чује убрзани рад свог срца. Алекса све то није примећивао. Он је био опседнут својим проблемом и

навикнут да отац увек има разумевање и решење за његове недоумице.

„Проблем је што сам приметио да и Мали одлази код ње. Молио сам га да прекине, али он неће ни да чује, па сам мислио да ти попричаш са њиме.”

„Како то мислиш – одлази код ње?”

„Тата ја знам каква је она, али ја... ја њу ипак волим!”

„Па изгледа да само ја не знам каква је она особа”, пренеражено констатовао Павле.

„Молим?”

„Ништа, заборави! Разговараћу са Ђорђем. А, ти? Нећу да ти попујем. Надам се да ће те проћи.” Као и увек кад су интереси деце били у питању и овога се пута брзо прибрао.

„Хвала ти тата, знао сам да ћеш ме ти разумети”, Алекса га је снажно загрлио.

„Хвала ти Боже, што си ми подарио неодлучност”, рекао је Павле, чим му је син напустио собу, а потом се и прекрстио, иако није био ни мало побожан. Одмах потом прснуо је у смех, помало од муке, а више што је заиста сам себи био смешан.

Иван Деспотовић
Београд

РЕДАК ПРИМЕР

Да му је ко пре десетак година, на зеленој клупи у Академском парку рекао да ће их имати обе, казао би да је тај луд. Врт онда беше интиман и бујан а Младен тако неостварен у себи, да од лиснатих и помало вулгарних недара каталпе, светлуцавих гранчица ариша и небеске запремине храстаније није примећивао математички једноставне стазе по којима корача. Ова површина се сада реновирала, махом преорана, а он седео на даскама префарбаним у смеђе; морао је чак прескочити пластичну наранџасту ограду коју су навукли радници. Тиме се вештачки сакрио у парк: бетонски путељци боли су очи, на једном радила бушилица. Не беше сете од раније. Разумео је како сета није ни била у функцији парка, овај је само нарастао у њу пре но што ће испунити своју намену. Јасна сврха наметала је одговорност, због чега није дуго остао у близини тако нечег. Одлезећи, знао је како би му из болне перспективе оног зеленог Танталовог врта-деловала сабласно идеја да ће, досегнувши своје плодове негде на другом месту, макар једном осетити чежњу за њим... Као да је сада упао у какав другачији мит, у којем су му се догодиле две Светлане. Можда га нека виша сила изиграва јер је, много времена раније, волео само једно женско име.

Подударност је само пародирала његову неспособност да одлучи. Једну Светлану знао је дуже, али зато сматрао да му је ова с којом се краће виђао сличнија. Давнија беше и старија, малко мангупског лица, малих

груди, уског струка и широких кукова. Млађа Светлана имала је више килограма од прве, налик симпатичној фоки, женском меци или просто-пуначкој лисици. Обе светлих власи, обе нежне. Тешио се мишљу како постоје посебни разлози да оваква одлука буде толико тешка, што му је више одговарало од голе претпоставке како избор између ма које две жене никад није лак. Да је случај барем хтео да једна од њих буде Сенка! Често је пред очима видео онај парк, не будући сигуран који то гледа: прожет тамом и сунцем по стази под крошњама или огољен у рано пролеће, на неумитној светлости радничких руку и намера.

Осећао је како више никад неће бити потпуно чист, помислио да се једна другарица из одељења звала Сенка... да му је у школи било добро, опет свестан како су га ове две избавиле из невиног мрака у којем је тамо боравио. Светлост је очигледно имала цену. Патио је за савршеним светом, без остварености али и без кривице; стога решио нешто према његовом осећају беше племенито. Изабраће ону која њега више воли. Своју „упрљаност” и даље је слушао у призвуку људи који ће рећи да је то заправо себично. Могао је одабрати ту коју сам радије воли, но Младену би управо ово деловало саможиво. Шта ако га више жели она друга? Било би идеално да и он воли једино њу.. Или се одлучи за ону која га мање воли, под условом да ни сам није баш луд за том. Потпуно би погрешно. Онда и њега више хоће она коју жели он. Ако то није случај, треба се водити по снази њихових симпатија. Тако би избегао добитак Светлане у коју је заљубљенији, док она у њега заљубљена остаје у сенци.

Када је парк реновиран и срећен, сео је опет на клупу, посматрајући највиталније дрвеће које је преживело сечу и новозасађени зелениш. Ограде око траве. Сунце му

је пиљило у главу. Како све ово изгледа из перспективе Светлана, помисли. Ако га добија та што га више воли, док је Младен загледи у другу, страда само његово осећање љубави. Ако сам добије ону у коју је загледи, а више га воли друга, страда осећање симпатије у очима те друге, па и цела једна Светлана, јер остаје сама! Осим ако не нађе неког, то није могао знати...

Године су пролазиле а парк се мењао, као Младенова интима. Ако га подједнако воле? То је немогуће. Никада није решио овај случај. Веровао је да је то редак пример.

Даринка Крунић Бјелица Обреновац

СВИТАЦ

Одрекла сам те се свесно, иако сам те силно желела. Био је обичан дан, липе су имале отужан мирис, људи су журили некуд, а ја сам се одрекла тебе. Бог ми је, ако га има, сведок да сам пресрећна спремала у свом срцу место за девојчицу смеђокошу, за девојчицу златнооку. Тако је било. А онда сам једноставно заборавила своје срце, престала да смишљам златна имена за златнооку из златних снова. Одрекла сам те се. Свесно.

Сутрадан сам спремила ручак, опрала прозор на соби до улице, решила укрштене речи у „Политици”, попила кафу са пријатељицама... све редно. Али, ноћ ме је сачекала и изморила, казнила. Било је баш тако. Престала сам да трагам за именом, девојчице моја. Нисам имала право на њега. Изневерила сам те. „Лицемерје” рећи ће људи. Вероватно су у праву.

Данас када би ти имала двадесет три године, осећам ону чудну тугу када мине нешто драгоцено, а ти га ниси ни дотакла. Подарена си ми као плодносна мајска киша, као први пролећни облак, као златни лист о Миољу дне. Била си блесак, златни, неухватљиви свитац који ми се провукао кроз целу снагу и опустошио својим одласко моје срце. Не претерујем.

После издаје, као и сви издајници, била сам кажњена. Зато те тражим и данас у сваком лепом оку девојачком. Тачно знам како би изгледала, каква би ти душа била-све сам сачувала у овом похараном сну, диздарушо

мога несаграђеног града. Све. Ипак, име ми измакло. Нисам га заслужила. Велики господар ми га је ускратио, безимена племкиња моја.

Када ти се најмање надам, појавиш се у прамену косе која крај мене mine улицом, у смеху девојачком, у сну најређе. Штета. Ту би ти било најтоплије, ту бих ти све објаснила.

Знаш, лекар је био млад, имао је младеж на десном образу, озбиљан, а, ипак је спустио благо своју руку на моје уплакано лице. Није рекао ништа. Још нешто ти морам признати-у улици уопште није било липа. Вероватно сам дозвола њихов мирис. Или још једна моја превара.

Како уопште могу да се искушим? Овим касним писмом можда? Непотписаним. Ти ћеш, сигурна сам, у том свом свету трећих сенки, знати ко те, несанице моја, тражи. И све ћеш разумети.

Име! Што га негде у срцу нисам сакрила само за себе, да га ником не дојавим, да буде само мени знано! Њиме бих лакше са тобом разговарала, била би ми мање сенка. Уствари, знам-боље је овако. Да га негде имам-најлепше, најнеобичније, сувише би нас приближило, па би онда и наши разговори изгубили своју тајновитост, постали сувише овоземаљски. А ја тако силно желим да те не приближим људима, да останеш тамо негде... међу звездама, да се ојатиш негде изнад свих нас које смо се одрекле својих безимених девојчица.

Драгана Ђурковић-Тошић
Чачак

ЈОВАНИНЕ ЧИЗМЕ

Хладно јануарско поподне.

Блатњава улица.

Газим ситним уморним кораком у Јованиним крзненим чизмама. Требале су да представљају конфор за моја уморна стопала која кораке мере искључиво високим потпетицама. Требале су...

Како су чизме моје кћери претешке за моје ноге. Умориле ме. Успориле ход. Приморавале често да застанем, да удахнем ваздух, да смирим дисање...

Драго моје дете плашим се. Плашим се. Плаши ме та стаза којом корачаш. Године ти младе к'о вино а кичма не навикла на терет. Боже колики напор те чека?!

Ја, твоја мајка, нисам могла ни пола дана да корачам твојим ђоновима.

Шта ли ти ово живот спрема?

Ма шта урадила, чему се приклонила, куда кренула, шта одлучила умећу да те разумем, да прећутим без осуде или пресуде јер оно што живот од тебе очекује и шта се спрема да ти наметне за мене би био терет тешко издржив. А ко зна, можда и теби заклецају колена и успори се дисање. Кажем можда, то још не знамо ни ти ни ја. Али знај да ћу ја увек бити ту кад будеш ходала, трчала, плесала, кад будеш грцала, кад ти буду изрицали осуде без пресуде, кад те буду гризли и откидали најбоље делове тебе. И кад будеш певала и смејала се могу али не морам. То је лакши део, то ћеш моћи сама...

Бићу увек ту када будеш водила неравноправне

борбе, када ти се буде чинило да нема излаза, када ти утробу буду кидали ветрови, кад те оставе пријатељи, кад свет по теби буде исписивао своје ужасе. Мајка сам ти и бићу увек ту да тај отров склоним у крај пута да би могла да наставиш даље.

Не плаши се. Увек ћу бити ту чак и онда кад више физички не будем присутна; кад ми се тело помеша са земљом и постане гомила блата истоветна овом по којем данас газим.

Ја ћу увек бити поред тебе; са тобом. Јер ја живим у твојим венама, у твојој кожи и коси, у запису што твоја крв претаче. Неки део, неки мој ген, пресуће се и у твоје нараштаје.

Зато сам те и родила. Кад одем да бих могла да останем, да уживам у свакој твојој победи. Да те бодрим кад посустанеш и на оним узвишењима која ти се учине сувише успрта да могу да те повучем напред.

Кћери моја, вероватно сада не разумеш ово што ти говорим и то је потпуно природно за твојих осамнаест година. Доћи ћеш до правога одговора ако будеш трагала. Да ли ћеш на време успети да отвориш права врата то не знамо ни ти ни ја. Твоје је да корачаш. Да идеш путем који је само твој, омеђен мирисом твоје душе.

Ја сам једино биће на земљиној кугли које жели да на свом путовању прођеш неозлеђена, ненападнута и сваким пређеним километром мудрија...

Газим блатњавом улицом овог хладног, мирисом туге прекривеног дана. Газим у чизмама три броја већим него што је површина мојих стопала; у Јованиним чизмама и размишљаам како је свако путовање по земљиној кори омеђено другачије за свако биће.

Све оригинал до оригинала.

И сваки пут нова лекција. Да се учи до кончине.

Татјана Мирић
Шабац

СУЗА РАДОСНИЦА

Изгледа спрема се невреме.

Помаљајући, као голуждриво птиче шију, врат кроз прозор, посматрам небо. Мени за инат, ускопистило се. Облаци, намргођени и тмасти, налегли на крошњу моје јабуке, растерују задихане пролазнике. Понека млада жена – видим је преко баштенског плота – хитрим покретима купи раскриљене дрхтаве чаршаве са жице.

Везујем пертле на патикама да изађем напоље. На дворишту, отац мумла у колицима. Показује рукама небо. Јесте, матори, кажем му замишљено, јесте, облаци, као људи. Онај тамо, тамо изнад куће Живића отромбољио бабурасту носину, још само слине да му поцуре. И уста нешто разјапио, када би проговорио, живог би ме испљубао. А онај тамо, окрећем колица ка бифеу, тамо изнад глава оних згубидана и испичутура, накако косу накострешио, а очи му дошле на пукотине, мисао да му не ухватиш.

- Милоше, - прекиде ме Зорана у мудровању – дај тату у кућу! Видиш да се спрема невреме. Само фали да нам покисне. У кућу, тата, доста је било.

- Ммм... - мумла, нешто би Зорани рекао.

- Сад си на безбедном - мазим га по ћелавој намрешканој глави. Гледа ме као очарано дете док му се очи цакле од среће. - Јесте, матори, руком може и да се помази... још како! - неки ђаво не да ми мира.

- Где ћеш сад, ти? - Зорана ме пресече погледом.

- Ту... мало да се промувам - намигујем јој питајући

се да ли се свих ових година прави или заиста не примећује постојање мог малог опсесивног ритуала. - Не брине, од кише се расте...

- Још само када би се и одрасло - биће да нешто, ипак, наслућује.

Гледам на сат. Још пет минута. Таман да стигнем до станице. Само да пљусак не удари. Замаглиће ми оне што из воза силазе. Руком бришем са чела прву крупну кап кише док преко пруге поскакујем. Стајем покорно испод станичне надстрешнице ослушкујући звук воза из даљине.

Киша све јаче пада. Путници се прибијају једни уз друге као пчеле у саћу. Ни надстрешница више не помаже. Неки дебелко у карираној кошуљи попује. Само, људи, без гурања кад стигне воз, мање ћемо покиснути, чујем га, не затвара.

Пет је и десет. Са малим закашњењем воз улази у станицу. Као навијена играчка вртим главом. Лево-десно. Десно-лево. Хоћу погледом кроз кашасту кишу да ухватим сваког пристиглог путника.

Опет је нема.

Опет није дошла.

Нисам разочаран – знао сам, неће доћи. Нисам тужан – нисам се ни надао да ће из воза изаћи. Ипак, опет сам ту. Ту, где је рекла да је чекам... нисам ја ништа побркао... рекла је, у уторак на станици у пет... и сваки пут сам ту... осим онда... оног првог уторка пре двадесет и пет година... прикован за кревет у ватри сам бунцао. Нисам је сачекао да ме води... сигурно је дошла по мене... можда је дошла...

Погледом и напаћеном душом испраћам воз. Чекам да и последњи пристигли путник оде пре него што кренем кући. Киша ми се слива низ образе. Не, нема суза. Никада их није ни било. Овде код нас, мушки не плачу.

Знам, ноћас ћу је опет сањати. Доћи ће у мој сан насмејана и блага. Имаће шарену лепршаву хаљину. Правиће ми крофне. Посуће их шећером у праху. Мирисаће као душа. Џем ће ми, кад их загризем, низ руку цурети. Она ће га усисати својим меким уснама. У мој сан отац неће доћи. Ја га нећу пустити. Оставићу га пред вратима кухиње. Његове ручерде. Његове буботке. Његов корбач. Мајка неће имати модрице по телу. Мајка неће имати подливе по лицу и раскрвављена уста. Мајка неће отићи. Мајка ће заувек остати ту. Ту, у мом сну.

Полако отварам врата куће. Бубне опне ми пробија *Морнар Понај*. Отац се упиљио у телевизор. Не дише. Зорана му сецка и ставља у уста комад по комад јабуке. Ушао јој је лисац под кожу: пази га као да јој је дете. Добро је да је подетињио. Оваког, много га лакше подносим. Оваком, скоро да сам му опростио.

- Милоше, мокар си до голе коже! Јел` та шетња није могла да причека? - чујем Зорану.

- Није – слежем помирљиво раменима. - Морао сам да испратим воз.

- Да испратиш воз?! Само сам ја могла да се удам за човека који испраћа возове!

- Аха! Тај сам! Махао сам му, махао... и испратио за сва времена... - као неким чудом у глави ми се нешто премеће.

- Аха! Тај си! - прети ми кажипрстом.

- Овај... знаш за оно... за оног доктора у Београду... - видим, подрхтава јој брада на сам помен *оног доктора*. - Могла би сутра да га позовеш. Ако нам је вештачка оплодња једини начин... пристајем да покушамо... мислим да немам право да не пристанем. Возови дођу и оду, а ти и ја... нас двоје, ми остајемо...

На јабуку у Зораниној руци лагано из угла ока клизи суза. Радосница.

Фрањо Франчич
Сечовље, Словенија

ВОЛЕО БИХ ДА...

Дебеле пахуље, као комади рашчешљане вуне, падају у одсјај ноћи. Небо се располови, страشان крик пресече сан: моја ћерка, моја ћерка! Њено месечево лице је сасвим близу, искривљено гримасом бола, њено некадашње месечево лице. Видим је у полусну, чујем ехо својих речи: шта су јој урадили?! Зашто јој ниси помогао, зашто је ниси заштитио?! Твоје месо и твоја крв! Када је отишла, када је побегла, када си је изгубио? Снег зачара околину у привид. Седим у кревету и поглед пипа по мраку. Провидна белина откривених ногу. Ти, моје детенце, кажеш и покриваш је. Још једном погледаш. Нема је више. Стоји на вратима, у млечној светлости видиш контуре њене силуете.

- Не иди напоље, тако је хладно.
- Тако је то – каже она и трчи боса.
- Не, не! - вичеш.

Сада се и жена пробуди.

- Ти си тотално луд – дахне и окрене се на страну, према зиду.

Полако устајеш, тетураш до купатила. Заслепљујуће светло и прва цигарета. Љубичасти облаци на мрачном небу. Полако кренеш по степеницама. Чамиш у дневној соби. Наша деца нису наша деца, прикраде се глас. Испод стакла на зидовима налазе се њене фотографије. Поређане временски. Беба са сунчаним осмехом и округлим обрашчићима. Први рођендан. Ти са колицима. Први кораци. Девојчица у ружичастој хаљини. Тако бистар,

отворен поглед. У пози Кипа слободе. Прослава рођендана у вртићу. Маске. Обучена у пајаца. Кокета. Први дан у школи. Губиш је, помислиш, одлази. И одједном одраслост, али на округлом, месечевом лицу још увек онај притајени осмех.

-То је смешно – каже жена – све ове старе фотографије.

- Нека их ту.

- Ти си блесав!

- Има шеснаест година, а велики град је звер, бојим се за њу.

- Снаћи ће се, као и сви.

- Она није – сви! - сикнем.

- А ко је онда?! - врати ми.

- Па моја ћерка, забога!

Са навиком долази отуђеност. Двадесет година заједно. Ћерка је донела сунце. Како је било једноставно смејати се, мазити је, играти се са њом.

- Ти си болесно везан за њу – каже.

-Нисам, она је најбољи део мога живота – одговараш јој.

Тежина времена. Нова цигарета. У ствари, требало би да буде једноставно, тако, деца одлазе од куће. Губиш их, прекида се веза. И то не можеш да прихватиш. Моје месо и моја крв. У њој тражити себе? Не, само, њено детињство је било тако лепо, тако пуно.

Недељно јутро. Он излази на терасу. Трзне кад на степеништу зачује кораке, и трчи, дословно. Вратила се девојчица месечева лица.

- Зар не спаваш? - пита.

- Не могу.

- О чему размишљаш?

- Ма, нећу да причам. А где си ти била целу ноћ, ништа ниси јавила да долазиш?

- Имали смо журку. Сва сам сломљена, идем да спавам, и то код маме да се завучем.

Кроз неко време притворим врата спаваће собе. Она и ћерка леже као две половине шкољке. Једна другу загрлиле преко рамена.

Волео бих да зауставим време.

Проф. др Шимон А. Ђармати
Београд

ЂУРЂИЦ

Ђура Немчев из Бечкерека је крсну славу Ђурђиц, славио и онда када су многи, плашећи се ветрова који су исувише дуго дували на овим просторима, заборавили на то нарочито обележје српског народа. Честит православац, а какав би могао и бити верујући човек, светитеља у чије се окриље ставио, поштовао је као заштитника породице. Њему се у невољама као свом молетвенику пред Господом обраћао и од њега је тражио помоћ за добробит породице и здравље своје деце Анђелке и Милована. И није га било страх да на неколико дана уочи славе позове свештеника већ прилично остарелог попа Јеврема да му освети водицу како би његова вредна и одана Каја освећеном водицом замесила славски колач и скувала пшеницу за кољиво. На сам дан славе Ђура би облачио одело мириса на нафталин, које је само за те прилике чувао, палио кандило пред иконом и са сином одлазио у цркву са славским колачем као симболом Христа хлеба живота. По повратку са сечења славског колача палио би свећу, окадио икону која се налазила на источној страни на најлепшем месту у гостињској соби са старинским шифоњером и тешким чипканим завесама које је још његова покојна баба Меланија исхеклала за штафир. Стари сто на развлачење од ораховог дрвета са славском свећом, мало напред, био је намештен пред славском иконом. Са леве стране налазио се славски колач, са десне кољиво а у средини чаша са црвеним вином купљеним од Славка Непергаће чувеног

винара банатског.

Сребрни есцајг, чији је сјај враћен темељним трљањем меком крпом, лимуновим соком и сода бикарбоном и бели порцелански таџири са ивицама украшеним плавом кобалтном бојом као на архајској мајолици, и отменим златом, били су размештени на столњаку беспрекорне белине.

Нестрпљиво ишчекивање и ужурбаност домаћина који су вршили последње припреме да би све било доведено до савршенства, најпре су прекинули теча Лаза и тетка Милка. Њима су се, недуго затим, прикључили и остали гости полако формирајући добро познат и уигран састав који се годинама окупљао првог дана на ручку. Били су ту Сека и Бата Стојков, Јелица и Сава Ристин, Параскева Бодрожић једна честита али животним недаћама намучена жена, сви свечано одевени и расположени на дружење. Али за ову причу они нису важни. За ову причу из лета Господњег 1987. важни су само Марина Рогожарски и Мита Брусин.

Ручак је текао својим уобичајеним током. Сви су били добри знанци и пријатељи и њихов разговор био је неспутан и весео. Као и сваке године „банку је држао” аутомеханичар у најбољим годинама Мита Брусин. Био је познат као весео и драг човек који је изнад свега волео жене. За њихову пажњу и љубав био је у стању све да учини. Међутим, проблем је био што није успевао да се скраси ни поред једне, већ је као бумбар летео са цвета на цвет покушавајући да нађе ону праву. Године су пролазиле и самоћа је све чешће куцала на његова врата. Гости за столом постајали су све веселији. Чинило се да се Митиним досеткама и шалама највише смејала учитељица Марина Рогожарски. И мада су се годинама знали, у срцу аутомеханичара Мите Брусина као што то често зна бити

баш тада на Ђурђиц лета Господњег 1987, планула су осећања као претходнице љубави, те неисцрпне покретачке снаге. Да ли због вина, мириса цимета и каранфилића, или због чињенице да су те ноћи очи Марине Рогожарски посебно сјале, Митине емоције су грунеле свом жестином. А и околности да се нада, ишле су му на руку. Наиме, негде у мају, Марина се развела и од тада је била сама. Добро позната магијска привлачност свеже распуштенице дошла је и овога пута до пуног изражаја. Када је дошло време да се пође, како би се трпеза препустила другим гостима, Мита је настојао да крене заједно са Марином. Понудио јој се да је повезе. Марина је прихватила понуду и мада је, за његове године недостојно успаљени Мита, инсистирао да седне поред њега, она се одлучила за комотније задње седиште. Најпре су се возили ћутке а онда је Мита решио да јој се обрати. Тада му је чак и било драго што не седи крај ње јер се осећао храбријим пуштајући речи у правцу шофершајбне. Говорио јој је најпре изокола, па је процењујући Маринино ћутање као слабост, постајао све конкретнији. На крају јој је предложио да је повезе до његовог стана да се воле. Марина се слушајући Миту најпре смешкала, па смејала а затим одлучно одбијала сваку могућност да се упусти у швалерацију. Није да јој се Мита није допадао, али ипак, шта ће свет рећи. Није међутим знала како је мушка сујета страшна покретачка снага. И што је више говорила не, Мита је са њених усана све више читао *да* и свом жестином је наваљивао са убеђивањем. На крају је искористио последњи адут. - *Ако не пристанеш да вечерас дођеш код мене, ја ћу овог часа лећи пред кола и нећу се мрднути све док се не предомислиш и умилостивиш.* Марина се и даље заводљиво смешкала али јој је осмех склизнуо са лица када је Мита

изненада зауставио ауто. Затим се окренуо и одлучним гласом поставио питање: - *Хоћеш ли да дођеш код мене или да идем да легнем пред кола и да не устанем док не кажеш да?* Марина му је не верујући у озбиљност његових намера одговорила: - *ма шта ти пада напамет! Вози ти мене мојој кући или ћу узети такси.*

На то је Мита угасио мотор, изашао из кола у оном монтгомери мантилу који је већ давно био похабан и зрео за замену и са кога су дугмета висила као што само она знају, и мада је ромињала киша, како то обично бива за Ђурђиц, легао испред свог југића и на грудима прекрстио руке. Марина је одшкринула врата да види шта се дешава, али је, нагнувши се, једино могла да види ципеле и део ногавица. Решила је да и даље остане у колима ишчекујући шта ће се даље десити. У почетку је била убеђена да ће свеж ваздух разбистрити Митине мисли, да ће се дозвати памети и вратити у кола. Време је пролазило, а Мита је и даље непомично лежао. Пошто нису били касни сати, најпре је крај њега застао човек његових година. Посматрао га је настојећи да открије даје ли Мита неки знак живота. Пошто се слабашна улична светлост поигравала као пламен свеће на воштаном лицу мртваца, није био сигуран да ли гледа живог или мртвог човека. Решио је да га неприметно ћушне ногом, али се Мита није ни померио. Није прошло много, пришао је и други човек интересујући се шта се дешава. И како то обично бива, број знатижељника се увећавао. Кренуло се и са коментарима. Од тога да је пијан и заспао, до тога да су га ударила кола а возач побегао. За то време је Марина седела у колима погнуте главе, скоро лежећи на задњем седишту и прекривајући лице шареном свиленом ешарпом. Одједном се једна добродржећа и мушкобањаста жена са наусницама којима би и пубертетлије завиделе,

издвојила из групе, засенчила длановима очи и завирила у ауто.

Када је на задњем седишту у склупчаном и не баш достојанственом положају угледала Марину, сва запрепашћена рекла је: - *Шта ти ту радиш жено божјија, како те није срамота! Муж ти лежи на хладном асфалту а ти си се ту опружила као да те се ништа не тиче. Можда му није ни жена него швалерка. Што би се иначе крила. Ко зна шта је јадном човеку учинила?* следила је лавина коментара присутних. Марина се нашла у тешкој, скоро безизлазној ситуацији. Њен избор није био нарочит. У трену је требала да одлучи да ли да буде безосећајна жена или исто таква швалерка. Не желећи да допусти да је силом извуку из кола, јер је та могућност постојала све извеснија, Марина је скупила храброст изашла из кола и пропуштена од окупљених стала изнад Мите. Сагнула се према њему и одлучно рекла: - *Хајде Мито, доста је било измотавања, вози кући.*

На то је Мита, отворивши очи и шеретски се осмехнувши упитао: - *Чијој кући?*

- *Немој да се правиш блесав, па нашој кући!* - одбрусила му је Марина.

Наредне године, први гости свечара Ђуре Немчева, били су Мита и Марина. Дакако Брусин.

Мајо Даниловић
Београд

ПОСЛАСТИЧАРНА „КОД КОЊА“

Седимо за столом „Код коња”, у одјелу за непушаче. Она непушач, ја још само који дан.

У разговору учествујемо дијаметрално поручбини – она макијато, ја кратки еспресо. И чаша воде. Пошто ћу пуно говорити.

Упирем се да је убедим у јачину моје љубави, озбиљност намјера. Да би ми веровала. Да у себи преломи. Пређе на моју страну реке, разруши за собом мостове прошлости. И да скупа кренемо у неки други свет, и мени непознат.

„Желим те. Могао бих с тобом љубав сада. Овде. Пред свима. А ништа те мање волети нећу, ако никада не будемо спавали заједно”.

Она углавном слуша. Важе. Процењује. Осећа. Кад осети, када поверује – затрепери. Заискри. Насмеши се. Помало сетно. На трен се и отвори. На кратко повери се. Каже да је и њој стало. Опет се врати у своју шкољку.

Слуша ме, упија, отвореног ока. Не трепће. Тако да се сав огледам у њеним зенама. У очима боје врелог кестена. Сјајним. На ивици сузе.

„Мораш сама да преломиш. Не ломи преко колена. Острашћено. Укључи и емотивно и рационално.” Причам јој како у себи имам пуно тога за њу. Да још нисам потрошен. Имам за њу сву љубав овог света. Енергију којој треба искра, неког попут ње. Да је разбуди, да је узнесе. Па онда, како у мени чини да сам племенитији, бољи. Помоћи

ће ми да се пресредим, реорганизујем, фокусирам. Да ме учини сигурнијим, одговорнијим.

Крећемо. Прекидамо разговор, уствари више монолог. Наставићемо код следећег сусрета.

Топло ме гледа. Јако сам задовољан. Каже да сам излагао концизно, језгровито и да јој јасно шта хоћу, шта прижељкујем. Да размишља слично. Плаћамо. И конобар је осетио моје задовољство.

Ходамо градом. Опуштени. Шалимо се на рачун озбиљности пређашње теме. Пецкам је око њене повремене отворености. Тренутака у којима је признала да осећа. Да ме воли. Говорим јој лудости – да је мој пикантни ајварчић, мала кратко шишана дамица.

Док улазимо у бус кажем јој да је моја јужна звијезда.

Возимо се уз неко од београдских брда. Послије, идемо стазом, двесто метара, до њене зграде. Ту се растајемо, да нас не примети он. Који је кући чека. Пратим је погледом. Окреће се. Маше ми. Одмахујем. Пропет на прсте, да ме више упамти. Да ме обноћ не заборави. Онда ми је украде мрачни хаустор, који је степеништем попе у њен стварни свет.

Два кера, један бели, други ваљда смеђ прате ме до станице. Мирно, гледају топли – њени изасланици. Одлазим низбрдо, у срце града, над којим се ломи сјајна празнична ноћ.

Ђура Шефер Сремац
Рума

„LEBEN UND TREIBEN“
ЖИВОТАРЕЊЕ

Има томе пуна година, некако баш пред испраћај Старе и дочек Нове. Сретосмо се изненада у отменој српској кафани „Код три шешира“: он, са виолином на рамену, ја – уз `ладног „јелена“ и ћевапе, у друштву са генерацијом матураната из гимназијских дана. Кад ли брже прође целе четири деценије!?

Друштво се тек окупља. У сепареу оцртава се иза завесе фигура музичара који милује гудалом жице по врату виолине, као да увежбава, а зна, чује се, сваки акорд и партитуру напамет. И не обратих пажњу ко то тако виртуозно свира док елегантни келнер, у белој кошуљи и црној лептир-машни, не ослови, полугласно, вођу петочланог оркестра:

- Госпон Дуле, молим Вас, засвирајте тихо неку лаку музику. Стиже вечера... Ово су наши све отмени гости: економисти, два правника, писац, један лекар, па њихове цењене супруге... знате, да се не осрамотимо.

- Како кажете, газда, биће у реду – рече, уз наклон, црномањаста онизак музичар, укусно обучен у црно одело, шлинговану белу раскопчану кошуљу под грлом, како је већ у моди.

Кад завршише први получасовни део свог наступа, реших да се јавим старом школском другару, тим пре што приметих да ме није запазио међу гостима; утонусмо у тапацирану угаону гарнитуру. Беше то он, главом и виолином:

- Где си, Дуле, стари друже!? Откуд ти овде?

- Гле, мог школског! Ја ту свирам! Које су, Ђуле, тебе виле нанеле?

- А, запамтио си ми давни надимак, баш ми драго! Па, ево видиш, прослављам значајан лични празник, велику матуру. Завршисмо је пре пуне четири деценије, па се мало окуписмо. А ти?

- Ништа. Свирам и за појас заденем, што каже народ. Мора се преживети у ова тешка времена. Вратих се из иностранства, па...

- Како тешка, мој колега? Колико знам, ти си се лепо снашао у Аустрији, у самом Бечу. Човече, ја никад нисам тамо ни био, а ти провео своје најбоље музичке године у тој чувеној европској престоници! Пратио сам у штампани твоје виолинске концерте, свака ти част!

- Ех, Ђуле, само ја знам какве су то ноћи непроспаване биле. Али, све дође и прође, и ево ме натраг, у родни Срем.

- Та, немој ми рећи да ти је овде боље, у овој србијанској сиротињи. Чуј, а какве су им жене кад играју чувене *бечке валцере*?

- Мислиш „На лепом плавом Дунаву?“ Ех, то ти је као у „Хиљаду и једној ноћи“, Ђуле, стари друже! То доживети, па умрети! `Ајде, морам радити. Чујемо се још... А теби и твом друштву желим леп провод...

- Хвала, Дуле! Само пази да не попуцају жице, ха- ха- ха! Знаш, ми смо старија генерација, не волимо прегласну музику. И засвирај нам, молим те, тај *Лепи плави Дунав*!

- Немаш бриге, Ђуле. Кад ти твој школски другар обећа.

* * *

Пролазих пре неки дан кроз гробље. Испратих на последње путовање једног свог драгог комшију, старога самца, човека самотнијег од напуштеног уличног шарова што њушкајући по ђубришту тражи понеку преосталу мрвицу хране... Смрт му беше добродошла, да ми бог опрости.

По завршетку чина укопа у вечну кућу, упутих се ка излазу гробља. У мимоходу са каменим споменицима паде ми око на један неочекивани натпис: *Дуле Ј..., музичар...* и година рођења и смрти. Застадох, прекрстих се, више у чуду него из дубокорелигиозног осећања, и само прошапутах: „Ех, баш те привуче зов твог завичаја, заувек, стари мој друже. Нек ти је лака црна земља...”

Кренух, осврнух се, пожелевши да сам погрешιο у читању. И готово истрчах са гробља. У крошњи разбокореног високог кестена Вечни Косач, сигуран сам, злурадо се церекао...

Дајана Грубишић
Честерег

ЗВЕЗДАНА ПРАШИНА

Одлази! Чујеш ли? Нама се погледи уједају, све те моје у исто време грли и удара. Одлази! Зваћу ветрове да ти разнесу мирис, довешћу сунце да спржи све трагове за тобом. Ево их птице... Исплешће зидове око мене, да ме нико не види, да ме не чује, да тебе не осетим. Ту могу ожалити онако како ми треба.

Изврнућу кожу наопачке да те из себе избаћим, да те кроз крв истечем. Рашчешљаћу трепавице да те истресем из погледа. Посећи ћу нокте да изађеш из прстију. Смејаћу се гласно да те свака моја радост из себе испрати. Поскидаћу све звезде да те нађем и отерам. Онда ћу видети да никад звезда ниси ни био. Био си леп и сјајан само јер је моја љубав таква. Мораћу погледати у прабини, тамо ћу те сигурно правог наћи, а прашина се дахом распе, зар не? Ето, нема те више. Нисам одмах на правом месту потражила.

Стојанка Милин
Зрењанин

АНЂЕО СПАСИТЕЉ

*Дуго је владала тишина која је једва чујним
јецајем исписивала причу о тријумфу доброте у кутку
живота док је свет пролазио кроз накао.*

Мирко Далмација

У оку суза. У срцу испреплетана туга. Погледи упрти у бескрај... Небо се отворило и просипа снег немилице. Незапамћена међава прошле зиме, пустошила је на све стране, засипала и затрпавала све редом. Једва се пробијало до болесних и немоћних!

У кући тишина, мук. Око срца ледено, а туга капље, капље... Само шеталица сата ремети тишину и хита даље ходом времена, не би ли што пре одвукла ову муку.

Једини видокруг нам је поглед кроз прозор. Свуда околу види се само белина и делић неба. Седим крај прозора и често погледам у наш огроман бор, како је под теретом снега жалосно оборио гране. Ту је, са нама, више од четрдесет година, нашом руком засађен. Гледамо се и ћутке разумемо. Он је ту, у нашој башти, чува нас; само њега имамо. Терка нам је далеко, у „белом свету”...

- Нека је, само да је њима добро! - мислима се тешим, а гласници туге ме одају.

Нас двоје, старих и заробљених у кући, под теретом година и снегом затрпаном до кућних врата, с уздахом констатујемо: тек старост осети какву пустош оставља немоћ.

Ех, где ли су заувек нестале све оне године када смо све могли и све смели, па чак и да се тркамо с временом, а оно жуборило животном радошћу?! А чишћење снега било нам је као дечја игра! А сада, беспомоћни, гушимо јецаје, стрепимо и чекамо помоћ, а ни не слутимо од куда ће наићи.

Одједном чујемо кораке и звук лопате. Погледамо кроз прозор и – просто не верујемо својим очима, као – да је „бели анђео” слетео с неба! Младић, сав у белом, са капуљачом на глави... У чуду се питамо ко то може да буде? Лупнем му у прозор, он се окрене, скине капуљачу, осмехне нам се, махне нам и настави да ради. А оно – наш Бојанче, наш комшија, наш анђео спаситељ! Измамио нам сузе радоснице! Ушао је унутра, попио чај са нама, охрабрио нас и наставио са чишћењем. Није нам дао ни да кренемо до продавнице; он нам је набављао све што нам треба. Трајало је то све док снег није отишао. Дете – да се поносите њиме! За нас је он дете, а завршио је факултет и мастер студије, али је без сталног радног односа! Нажалост, а такав младић!

Много штошта зна и уме и не либи се никаквог посла, бори се за живот. А живот је и те каква борба!

Не каже се за џабе: „Прво купи комшију, па онда кућу”. Ми смо се са Бојановим дедом и бабом пријатељством купили, ту сазидали куће и до данас живимо као једна породица. Ту се Бојан родио, љубављу подизан и чуван од свију нас. Учили су га и примером показивали: мама, тата, баба и деда – како се негују породични, пријатељски и комшијски односи. Сви се поносимо нашим Бојанчетом!

Снег се отопио и нестао, а солидарност и брижност, нашег Бојана у тим тешким данима, остала је заувек записана у нашим срцима!

То је онај пупољак који се негује, а када букне, као пролеће запљусне нас мирисом љубави и обасја нам стазе живота!

Зоран Јовановић
Лесковац

МАЛО ДУШЕ

Иван и ја обожавамо возњу нашом кампањолом. Купили смо је на војном отпаду за нешто мало пара. Онда смо у њу уложили још мало и од ње направили возило којим идемо разноразним стазама и богазама. Обојица смо као деца одрасли на селу али због природе посла морамо да будемо у граду. Срећом по нас суботом и недељом не радимо па у недостатку воље за седењем у граду уз телевизор или рачунар, седнемо у кампањолу и возимо се обилазећи засеоке у брдима и планинама близу града. Иако је половина новембра, овог пута одлучили смо да кренемо путем мојих предака и обиђемо подручје у коме је мој деда рођен. Нећу да помињем имена насеља јер како год их назвао једна ствар за њих биће заједничка. Душа. Села са Душом, намерно са великим Д а опет, села скоро без душе. Живе душе. Возили смо кроз село и угледали јабуке које још увек нису опале са дрвета. Ситне, јако црвене боје. Још увек их мраз није ухватио. Зауоставили смо возило, убрали по неколико јабука и кренули. Кампањола је замирисала на радост а јабуке су нам напуниле уста укусом детињства. Док смо брали јабуке ни пас да залаје, нигде човек да на нас викне и опомене нас да то не радимо. Ипак, недалеко од места где смо убрали јабуке приметисмо да у дворишту има некога па смо одлучили да се јавимо. У дворишту је једна бакица од 80-ак година цепкала дрва за потпалу.

- Добар дан, бако! Помаже Бог! - назвали смо, знајући да се стари људи уплаше непознатих лица па смо

називањем Бога хтели да је ослободимо страха.

- Бог ви помого синко, да сте живи и здрави, какво ве добро нанесе на `вам?

- Ми, бако, украдосмо неколико јабука да се освежимо.

- Ако сте, синко. Да ве Бог поживи. Овде ники више нема ни да крадне, ни да викне...ни да запева, ни да заплаче. Ја овде и доле куде гробље Милисав. Цело село. мож`сте гладни, `оћете ли, да ве баба послужи с ракију а имам и сиренце од козе. Откуде идете, ако богда пођосте?

Погледасмо се и одмах смо знали да хоћемо. Оваквим људима је свако лице и разговор као лек. Ушли смо у двориште и сели на пањеве припремљене за цепање.

- Може бако, хоћемо да пробамо, али ћемо мало да ти помогнемо и нацепамо дрва.

Иван узе секиру у руке и поче да млати по цепаницама које сам ја кратио ручном тестером. Бакица нас је послужила ракијицом, правом домаћом, ко зна колико година старом а козји сир, смо јели као да никад у животу нисмо пробали бољи.

Кад је видела да ћемо јој пуно помоћи, бакица испред нас донесе и мало сувог меса, вели шалећи се са нама – Несам се надала на помоћ, баницу би омесила.

Нисмо се дуго задржали, можда тек сат времена. Напунили смо плућа чистим планинским ваздухом, појели укусног сира и сувог меса а баба Милојки испунили душу. Видела је човека после скоро месец дана. Рече нам кад смо полазили од ње:

-Нек сте нам живи и здрави сто године, ови моји ће дођу из град да узну месо и сир и да ми донесу пензију, а што ће ми овде немам ништа да купим. Они донесу ја гу врнем, на унучики за у школу треба. Него, моли ве баба,

ако идете на там` а видим идете, смините куде Милисава да видите жив ли је. Данас нешто отоплело па не видим има ли дим из оцак. Да неје, не дај Боже, болестан. Ми си, тако, зими, знамо по оцак, ако се дими живи ли смо.

- А што бако ви не живите заједно па да се гледате и помажете тако стари.

- Е, дете моје...нит се мен`оће, нит` па он може. Да смо помлади па и да живимо...а и деца. Ће кажу, старци, излапели. Фала ви куде чули и куде не чули за овај дан. Ај, па срећан ви пут и намините на пролет у село се слави Ђурђовдан па, ако смо живи, ја и Милисав да ве угостимо љуцки а и наши мож`ће дођу.

**Милорад Бибин
Зрењанин**

УМРО ЈЕ ДЕДА АЦА

Умро је деда Аца Чешљаров, вредни сеоски бојтар и чобанин. Умро је тихо, нечујно, као и што је живео, у пустари, у непрегледној, травом и шикаром обраслој пољани на крају нашег села. Нашли су га испод старог багрема, поред колибе и овчијег тора, где је у врелим данима, поред мирног стада оваца и чобанских керово волео да мало одрема.

Данас су га пристојно, уз све људске и пријатељске почести сахранили. Окупило се пуно мештана и дођоша са суседних сеоских пашњака, јер је деда Аца Чешљаров био омиљен и весео саговорник и шерет. Стално би збијао шале на свој а и на туђи рачун. Сви су га познавали, ценили и волели.

Комшије и родбина су га фино окупали, средили, обукли му скоро ново одело и обули ципеле које готово никад у пољу није носио. Кад га погледаш, онако чистог, мирног, обријаног и удешеног, помислиш, као да није умро, као да се он то са нама по не знам који пут шали и чини ти се као да ће устати и уз широки, топли осмех да ће нам рећи: - Та, Бог с вама људи! Што ме будите? Таман сам малко прилего. И онда би из унутрашњег џепа његовог од сукна сашивеног капута, извукао мало, стаклено „унуче” и са само њему својственим начином потегао из флашице. Није се опијао, али, волео је да с времена на време попије мало кајсијеваче, оне љуте, лековите, домаће.

Купили су му леп дрвени сандук и сву опрему која

у сличним ситуацијама припада. На сандуку је штампаним словима писало Аца Чешљаров умро у 82-ој години, а ко зна колико их је он претурио преко своје седе, бистре и поштене главе. До вечне му куће су га на чезама довукла његова два упрегнута верна магарца. За ковчегом и дугом, посмртном поворком су у колони ишла и његова три верна пса који су га и кроз живот слушали и пратили. У очима овчарских паса се видела нека туга, бол и неверица. С времена на време су онако тихо, као за себе тужно, сетно, зацвилели знајући да се ту коначно, заувек растају са човеком, газдом и пријатељем, са којима су делили дане и ноћи у великој пустари. Били су на заједничком задатку у времену и невремену, у хладним, кишним, ветровитим и жарко топлим данима, кад сунце упече у потиљак, а нигде хладовине.

Сећају се пси свог господара и по добру и по злу, живот је то, саздан од лутања по пашњацима и чекања берићета из неба и свежине која дође после дуге летње жеге. Колико је само пута деда Аца извлачио канту са водом испод старог, накривљеног и оронулог ћерма у сеоском атару. Колико је жедно стадо вапило на ужареном врелом пашњаку за капима хладне, кристално чисте воде.

Ко ће сад, кад њега, деда Аце више нема, дозивати овце на пашу, давати наредбе чобанским керовима да окупе и сачувају стадо на пашњаку, ко ће брати младе, незреле клипове кукуруза и уз упаљену ватру пећи кукуруз кога су и чобански керови, ваљда из навике онако слатко глабали.

Жале и људи и верни пси за овом поштенем старином и за свим оним доживљеним и недоживљеним тренуцима у овоземаљском животу. Људи и драга бића одлазе, али остају увек у сећањима да вечно трају, да се не забораве.

Они који су пробали, жалиће за тако укусним, здравим и препознатљивим деда Ациним чобанским паприкашима, које је он вешто и од срца кувао у котлићу од кога се никад није одвајао.

Често су му у госте, поготово у дане викенда, долазили познаници и драги пријатељи који су се прихватили свакаквих послова и обавеза око стада и оваца само да би били у друштву овог велемајстора у кулинарству и дружењу.

Нека му је вечна слава и хвала!

Драга Мирјанић Темишвар

ДОЛАЗАК ГОСТИЈУ ИЗ ПРЕКА

Вест о доласку наше браће из матичне Србије, шездесетих година после толико и толико чекања, граничних пушкарања и бодљикаве жице брзо је протутњала Семартоном. Тако да су те недеље на ногама били и стари и млади. Сви су хтели да виде и опипају своје праве правцате сроднике, да их пригрле и приуште им божанствен пријем.

Већ од раног јутра домаћини су претакали најбоље вино и ракију а домаћице су месиле најбоље гибанице са сиром и лудајом и руде са маком и орасима. Жртвовани су и најбољи ћурани и петлови, а ту и тамо и по неко прасе или јагње.

Говорило се да су наши гости изјашни, да воле добру капљицу и мастан залогај па су се потрудили да их не разочарају.

И већ када је zazвонило достојање пред општином и пред црквом окупило се сила света и народа. Чак су и тамбураши отпочели свој концерт са полетним маршевима, раздраганим колима и пригодним песмама.

Пило се и веселило а једног момента двојица младића, који су се попели на врх црквеног торња, највише дуго очекивану вест – на пардањском путу види се аутобус који се приближава селу.

И стварно за десетак минута усред тог шареног и раздраганог мноштва заустави се препун аутобус окићен југословенским и румунским заставама. У том часу

тамбураши почеше још јаче и брже да свирају, чуше се и повици „Добро нам дошли!” а аутобусу се приближио познати сепаратистички сликар и књижевник Јован Чолаковић прикладним говором: - Добро нам дошли браћо Срби из велике Србије у нашу малу Србију, у место рођења преподобне Круне, слатке родитељице великог Доситеја Обрадовића...

Чувши те мелемне родољубиве речи гости из Југе, научени на Титово братство-јединство увек на уштрб Срба, немо и преплашено се погледаше и процедише кроз зубе:

- Знате, ми смо Словаци из Ковачице и идемо нашој браћи у Надлак. Хвала вам за гостопримство и нећемо вас заборавити!

Аутобус се стидљиво извукао из разбарушеног мноштва и полако нестао иза првог ћошка а весеље се наставило као да се ништа није ни десило.

За кратко време, међутим, поново се огласише извиднице са црквеног торња најављивајући долазак још два аутобуса. Један је био код Великог гробља а други тек што се спустио са Пардањске ћуприје.

Поново се свет ускомешао, тамбураши појачали своју ионако снажну свирку а школска деца са својим наставницима и директором школе начинише живи правоугаоник у који је трабао да се заустави аутобус са гостима.

И за тили час тако и би. Чим су се на вратима аутобуса појавили први гости њима у загрљај похрлио је директор Чолаковић са својим већ знаком и добро увежбаном тирадом: - Добро нам дошли браћо Срби из велике Србије у нашу малу Србију...

Али ни овога пута није било да буде! Испоставило се да су то били наша браћа али не Срби из Јаше Томића,

већ Румуни из Уздина, који су ишли својима у Румунски Семијај!

Семартонци опет прогуташе ваљушак нелагодности и наставише по своме. Све више и више је било празних боца и разбарушених глава.

А када се испред цркве појавио и трећи аутобус окићен тробојкама и цвећем сви помислише: трећа-срећа и навалише на госте као на Божић-Бату.

У тој гунгули и свеопштем праску радости и доброг расположења поново се чуо, сада већ премукнут глас директора Чолаковића:

- Добро нам дошли браћо Срби...

А они из аутобуса стидљиво га прекинуше и као да су за нешто криви рекоше да су они Мађари из Нове Црње и да их у суседном Мађарском Семартону чекају њихови пријатељи и домаћини. Још нагласише да будемо стрпљиви јер ће наши гости сигурно доћи.

Уздахнули смо још једном и помислили: То вам је – што вам је!

Веселе се наставило само што је овога пута било уздржано, лабаво и некако кисело. А око четири сата људи су се почели разилазити својим кућама да би још ухватили врућу супу и римфлајш и све друго спремно за богат ручак.

А када су наша браћа из Велике Србије стигла у Семартон Српски, којег је надахнути директор назвао Малом Србијом, пред црквом је био само доследни упорни профа Чолаковић са групом веселих и накресаних сељана.

Но на крају се ипак, све добро завршило. Радосна вест о коначном доласку наших, протутњала је селом, народ се врагио и весеље је потрајало до раних јутарњих часова.

Певало се, играло и Србовало, како само ми то знамо и у мемо.

Љубица Вуков-Давчик
Суботица

ДАЈЕ СЕ НА ЗНАЊЕ...

ДУМ, ДУМ ДУНДО
ТУП ТУП ТУПТОТУХО...

НАРОДЕ...НАРОДЕ...

ДАЈЕ СЕ НА ЗНАЊЕ...ДОБОШАР УДАРА
УДАРАЉКАМА ПО ДОБОШУ,

По трговима, по градовима по Бачкој, Срему, Банату и
целој Србији:

Отвара се конкурс за даме, само за даме.

А како се драге госпођице и госпође не

Би превише замарале даје се на знање

Поводом угледне песникиње сваке године

Се бира најбоља књига. Написана лепом руком даме.

...Како се не би стварала гужва, моле се даме само са
педигреом, на пример: од оца, академика, или фотографа
председника, или милоснице члана жирија, да предају
своје цењене књиге, а може евентуално, због ужег избора,
кобајаги и језичаве песникиње, ради равнотеже.

Све остале случајно пристигле књиге анонимних
песникиња, неће се ни отварати, камоли
прочитати, јер жири нема времена.

И сем овога, жири, има пословних обавеза, јер су сви или директори јавних установа или у влади, па неће губити време на читање.

Зато молимо још једном да појаснимо...

ДАЈЕ СЕ НА ЗНАЊЕ, ДАЈЕ СЕ НА ЗНАЊЕ...

КОНКУРС САМО ЗА ИЗАБРАНЕ ПЕСНИКИЊЕ, КОЈЕ СУ ВЕЋ ПОЗНАТЕ , КОЈЕ ВЕЋ ИМАЈУ НАГРАДЕ...ПА ЈОШ И НЕКОГ ПОЗНАТОГ,
А ВИ СВЕ ОСТАЛЕ, ОСТАЋЕТЕ НЕПРОЧИТАНЕ...ПА И НАДАЉЕ ОСТАНИТЕ АНОНИМНЕ. ДАРВИНОВ ЗАКОН. СВЕ У КРУГ...

ДУМ ДУМ ДУНДО
ТУП ТУП ТУПТОТУХО

НАРОДЕ...НАРОДЕ
ДАЈЕ СЕ НА ЗНАЊЕ...ДОБОШАР УДАРА
УДАРАЉКАМА ПО ДОБОШУ
По трговима, по градовима по Бачкој, Срему, Банату...и целој Србији...

Слободан М. Стефановић
Београд

РАДНИК У КУРТУРИ

У једној кафани седе два стара другара и пију пиво. Један од њих части, јер је напредовао у служби и прича овом другом, како се снашао на послу:

-Под старе дане сам напредовао и постао радник у куртури. Нећу да кажем да је тешко. Качим слике за изложбу, тамо где ми кажу и боли ме уво. Сусрећем се углавном с фин свет. Међутим, има и баксуза. Таки много зановетају и траже да слике буду под конац. Е, онда и ја њих зезам. Ставим тањи најлон, па сутра, за отварање изложбе, најлон се истегли па слике буде на разне висине. Ето ти га на, мене си хтео да зекиш. Кад се даса појави са својом свитом, онда је касно. Може само да плаче јер ја тада узмем слободан дан.

Кад су неке цице у питање, нема проблем. Оне су супер. Само се гледају у огледалце, ко да је чаробно. Њима се трудим, да све буде на месту. Пењем се на мердевине, ко да сам Тарзан. Увек су све задовољне, па на крају добијем и част. Једна ме је чак пољубила у образ. Три дана нисам могао да сперем руж. Мора да је неки из увоз. Моја Милка је тела начисто да ме спакује на онај свет. Каже:

-Зар тамо с неке белосветске жене да ме вараш. Јадна ја! Такој ти је то кад матор свет пошандрца. Боље да те ауто згазио нег да ме вараш. Сад ћу ја да те згазим. Дабогда, те гром спалио. Дабогда те...

Чекај! Не куни бре жено. Ники не би са мном, чак ме и частила што сам јој лепо угодио изложбу.

Оно јесте, види кики си. Ора из руку да ти ники не узме. Али, чамотињо, Бог те убио, што се онда љубиш кад си таки. Дабогда те...

-Чекај! Не куни бре. Ја само тебе водем. Она има мужа и децу.

-О, убио те Бог, зар да јој брак растуриш с те твоје урокљиве очи. Дабогда, те гром спалио.

-Чекај бре луда жено, морам на посао. Ја сам радник у куртури. Сипај ми ручак, па да идем.

-Де бре да идеш, какав ручак. Оћеш сит да се ваташ. Е, нема. Нек ти она да и ручак, ако је онај њен не утепа што се љуби с тобом. Шта ти мислиш, чамотињо једна. Ја луда, аааа. Перем те да изгледаш озбиљно, јер радиш у ту твоју куртуру. Требали су да те ставе ЊЦ да переш, а не куртура, да се ваташ с женске. Бог те убио...

Нисам је више слушо, већ гладан пођем на посо. Кој ми је крив, кад радим у куртури. Него, има ту и лепе ствари. Неке слике, кој да су живе. Једном умало нисам појео слику, тако је лепо јабуке насликао. Просто миришу. А она слика, једна женска бере грожђе. Јој, све јој се виде сисе, иако је обукао. Стално сам је кришом гледо. Шта да ви кажем, свака част.

То сам баш почео да ви причам. Неке слике разумем, а некад ништа. Буди Бог с нама. Жали боже са платно. Боље да га је искористио да направи гаће. Могао је три пара да сашије, па је неком могао да уваља бар једне. Овако, ако не прода таку слику, остаће сигурно без гаћа. Толико је запрљао платно, да је сад неупотребљиво и нема ништо од гаћа. Готово, мајке ми, зајебо је платно сто посто.

Еј, човек, не мораш да верујеш, питао ме шеф да ли би ишао на курс за компјуторе. Могао би да се обучим да шаљем емајл преко екрана. Мајке ми, питао ме шеф. Шта,

не верујеш? Ма и ја нисам веровао. Дај, не зезај ме, стварно ме је пито да шаљем емајл, мајке ми. Само није ми јасно како ће то емајлирано писмо да прође кроз екран. Можда ће, на тај курс да ме обуче.

Него нисам ти завршио за изложбу. То је супер. Обично буде пуно људи. Сви отворили уши, слушају и тапшу. Једино ми није јасно да ли тапшу ономе ко говори или оном чија је изложба. Човече, не могу да верујем, тапшали су и оној штеточини што је испрљао толика платна. Часна реч, и њему су тапшали. Мора да је с везу. Увек направе и неке књижице са сликама. Оно што се не подели, ја однесем кући за потпалу, гори ко змај. Следећи пут ћу и теби да донесем неку, видећеш. Ма не, није то ништа. Важно је да ти имаш друга који ради у куртури. Е, да ти кажем, кад сам донео кући 76 тих књижица, моја Милка ме је похвалила. Има да потпаљује ватру месец дана.

Кад отворе изложбу, онда за цабака деле сокове, вињаке, жу-жу пециво, некад и сецкано мезе. Све зависи. Онај дркација, што је сјебо онолика платна, имао је и ћевапе, па си могао да их замочиш у семф. Ја сам се добро најео. Зваћу и тебе следећи пут. Мајке ми, видећеш ко је твој друг. За време отварања мене поставе да гледам, да неко не здипи слику. Мада не верујем кад су тако замазане. Прошли пут сам уватио једног што је мазнуо чашу. Правдао се да није имао де да је тури. Јес, па баш је нашао да је тури у цеп. Не може бре, није твоја чаша, па је још напунио с ћевапима. Други мазнуо шест књижица са сликама. Дозвољено је само један комад. После ја немам за потпалу. Онај са мусавим платнима, имао је највише гостију и поделили смо све каталоге. Гунђао сам цело вече.

Знаш шта, решио сам и ја да пустим браду. Дружиш

се с уметници па и ти мораш ки они. То ми је предложила она што ме је пољубила. Позваће ме на те њихове журеве. Рекла је да ће да ми да и тамне наочаре. Као шатро, ја сам ту као уметник, а у ствари и код ње ћу да чувам да неко нешто не здипи. Ајд, здраво. Морам кући да Милка не помисли да сам отишао код неке белосветске уметнице.

ПУЗДРА

Младост-лудост и старост-мудрост припада сваком ко до старости дође. Зато млади нека слушају старе, како би и они старост дочекали. Кад човек пређе педесету, уђе у позну младост и рану старост и осети неку зрелост, очекује неку пажњу коју је у младости пружао старијим. Тога је данас најжалост све мање. А да треба слушати старије и искусније, потврдиће једна од многобројних прича.

Кад сам још био ловац, имали смо радне акције како би стекли право на лов. На скупу у Ловачком дому добили смо задатак да идемо на штеточине. Ишло се у групама три до четири ловца. Стари, искусни ловац Станко Остојин снимио је ситуацију и позвао мене и Пују Кристијана. Пошто је Пуја дошао колима, он нам предложи да идемо са њим, што смо ми и прихватили. Кад смо дошли до моста на Старом Бегеју, узели смо пушке и кренули долмом. Недалеко од моста стајао је везан магарац. Станко нам је скренуо пажњу на магарца.

- Видите ли момци оног магарца и да ли ви знате да се оно код магарца зове пуздра. Магарац свој полни орган у чврстом стању може да држи и по шест сати, а да за то време не мрдне ни један корак. За време Шваба у Јужном Банату где има пуно пашњака и пуно стоке, па и магараца, живот је био тежак али није био досадан. Једном негде у јулу месецу, после жетве, један Шваба возио стајски ђубар на њиву. У повратку је пролазио поред једног чобана који је лежао на кабаници, а торба му испод главе. Поред њега је стајао магарац и његова сенка му је правила хлад.

Како је Шваба на њиву кренуо без сата, па у страху да не закасни на ручак, а да не јури коње по оном сунцу, заустави се код чобана и упита:

„Знаш ли можда колико је сати?”

Чобан рече: „Чек да видим”. Затим се окрене на бок, узме чобански штап, подигне магарцу пуздру, па рече: „Полак дванест!”

Шваба се лепо захвали, па оде својим путем. Успут је Швабу мучило како чобан зна колико је сати. Из његове перспективе чинило му се да чобан гледа магарцу испод стомака, и шта му ту говори колико је сати. Шта је ту битно? Положај магарца? Положај пуздре? Положај штапа у односу на пуздру? И каква је то наука?

Мучило је то Швабу, па кад је дошао кући прво је узео свој цепни сат да га поново не заборави. После ручка, без одмора одмах је натоварио кола ђубра и пожурио на њиву не би ли затекао чобана на истом месту, да провери технику и тачност. Кад је стигао до циља затекао је све исто, у истом положају, само се сенка од магарца мало померила.

Пошто је зауставио кола, поново упита чобана: „Је ли Лало, ако ми сад кажеш колико је тачно сати и како знаш, даћу ти мој сат”.

Чобан опет онако, на свој начин окрене се на бок, узме штап, подигне магарцу пуздру и рече: „Полак три”.

Шваба погледа на сат, виде да је тачно пола три, откачи сат са панталона, сиђе са кола и пита: „Како знаш колико је сати?”

Чобан пружи руку да узме сат и рече Шваби: „Лез ту, нуз мене”.

Кад је Шваба лего, он поново дигне магарцу пуздру,

па рече: „Видиш кад подигнем пуздру, ондак видим на црквеном торњу колико је сати”.

Шваба скочи као заливен врелом водом, пружи руку чобану, даде му сат и оде својим послом, забринут колико га је коштала радозналост и колико значи сналажљивост код наизглед простог човека, као што је чобан.

Драган Матејић
Крушевац

ЦВЕЋКЕ

Ни ми месари нисмо неке цвећке али га он, Василије претера. Навукао сам ти ја прехладу код тог санитарца још доста давно. Човече, давао сам му и капом и шаком, али не вреди. Мафијаши бре, Сицилијанци, па ти одреде једну тарифу, али код њега јок. Прво сам му давао по две киле бифтека недељно, па онда две киле дневно, па је престао да узима месо, неће да прља ташну, а ја знам да није због тог, него види се кад се ташна надује. Пређе Василије на паре. Сваки месец нова тарифа. Једном ми дошло доведе, знаш, одбијем послушност:

- Василије, Васо санитарче, не дам!

- Нико ти ништа и не тражи, колико ја знам - одбруси он мени, па извади записник из ташне, лупи га на касапски пањ и поче да пише: „Три муве у цигерицу, касапска хартија не одговара стандарду, мандатна казна на лицу места”. Платим таман толико колико је била његова лична тарифа. Оде Васа без збогом. Угризем се за језик, код толиког меса појео сам лајна, ал` назад се не може.

Друго јутро отварам радњу, он улете за мном ко фурија, опет записник на пањ: „Помоћнику прљав радни мантил”. И оде, само рече да идући пут има да буде кривична пријава. Маму му хоштаплерску, распаметим се. Скинем радну кецељу и велим дечку да припази на радњу, а ја идем у полицију да пријавим случај. Кренем од радње, добрих сто метара па се чукњем у главу, како да кажем полицији да сам му давао, па ја сам пошао мечки на рупу.

Обрнем на лево круг па велим дечку:

- Није ту инспектор, изашао. Сутра ћу ја да му нану...

Прођоше неколико дана, ето га он опет. Купио новог „Форда” па паркира баш испред моје радње. Улете у радњу као метак, али не пише ништа, само отцепи табак из записника. Погледам, он све написао још у канцеларији. Баци ми оно на тезгу па се измаче, чека моју реакцију. Ја га и не погледа, услужујем једну госпођу, а брада ми дркће. Он изађе, седе у „Форда”, направи једно дугачко дит и оде.

Ту сам пријаву дебело платио. Навалио судија да ми затвори радњу и бог. У пријави пише да је месо узето из моје радње као узорак послато на анализу у Београд и да су у њега нађене и пантљичаре и трихинелоза и пенецилин, скоро да и нема меса у њему. Кунем се ја тако пред судијом, а ја, не верује ми. Једва некако одложи изрицање пресуде за идући пут. Брже ја то послеподне почнем да се распитујем где станује тај судија и нађем. Натоварим у гепек од све врсте меса што држим у радњи, па код њега:

- Друже судија, ако коза лаже рог не лаже. Ево ти месо на анализу, ја ћу да платим испитивање из свог џепа ако шта фали на квалитету.

А шта има да фали кад сам му донео, све ружу донео.

На другом рочишту прођох са опоменом. Видим ја да има правде и поштења у ову државу, па му се поврати самопоуздање, наставим бојкот. И санитарца се мало секну. Очекивао је црвени восак на браву, али га није дочекао. Осети и он да ја нисам репа без корена и преста да шаље анализе по Београду, ал` са мандатне казне, кљуцао ме као врана што кљуца ора`, сваки дан.

Гледам скоро из моје радње паркира се Василије, ту близу радње на тротоару. Изађе са двојицом и оде у

оближњу кафану. Непостоја николико, наиђе однекуд саобраћајац и стаде код „Форда”. Обришем руке од кецељу и изађем.

- Шта је господине? - питам.

-Непрописно паркирање.

-Како?

- Па један точак виси на тротоару.

Мени тад сину. Улетим у радњу па дохватим сатару. Дечко пребледе. Истрчим пред саобраћајца и размашем се са оном крвавом сатаром:

- Шта неправилно паркирање, шта Исус Бог?

Он само пише и кад кад погледа испод шапке у моју сатару. Осврнем се, Василије не излази из кафане. Кренем још жешће. Поменем му и да је неписмен и да ћу шефу да му кажем и да ће да види свог бога. И опсујем. Он, као сваки школован човек, само ћути и загледа регистрацију. Обрну се на лево круг и оде. Уђем у радњу а дечко ће:

- Шта вам би мајсторе?

- Тут` - велим му, а овам` играм у себи.

Ономад иде Василије у инспекцију пешице. Сагао главу, само овлаш погледа по радњи и оде, као да је записник заборавио код куће. Не зна сиромачко му напаковао ствар, јер цели град гледа како да га се реше.

Што се мене тиче, знам да је најебао ко жути. Кривично је кажњен три месеца условно због насртаја на органе реда.

Шта се чудиш, откуда знам?

Рече ми мој судија кад сам синоћ мало свратио код њега и донео му дечици неку крменадлицу.

Богдан Кукољ
Житиште

КОЛИКО КОШТА ПОШТА

Стајао сам на такси стајалишту поред аутобуске станице у Зрењанину. Био сам први у реду за вожњу. Ниоткуд се појавио висок и витак црнац, како сам касније могао проценити италијански држављанин. Брзо сам му отворио врата а затим сео за волан.

- Возис уу – рекао је.
- Молим? - чудио сам се.
- Возис ууу.
- Немам појма шта причаш.
- Ма возис уу, уууууу.
- Аха, железничка станица.
- Да железничко станица возис.

А богати пољубим па нисам ни знао да познајем стране језике, помислио сам у себи. Затим смо кренули и он ме упита:

- Колико кошта поста?
- Молим?
- Ма вас поста колико кошта?

Ништа га нисам разумео и нисам знао шта хоће. Једноставно сам слегао раменима.

- Ти цита новине?
- Да читам. Зашто питаш?
- Па онда кази колико кошта поста? Мозда тамо писе.

Помислио сам да хоће да купи коверту или разгледницу па сам му рекао да ћемо стати на првом киоску и видети.

- Ма не то, оце купи зграда. Колико кошта?

- Па ваљда по квадратном метру, откуд знам.
- Ти ниста не разуме. Хоће купи цела поста Србија.

Мобилна телефонија.

Укапирао сам и рекао:

- Откуд знам. То ћеш морати да питаш на неком другом месту. Постоје код нас главатији људи од мене и воде о томе рачуна. Али да знаш има и код нас богатих људи, можда неко купи од њих. Јест да не знамо одакле су се појавили ти богаташи, али има их.

- Ма нема везе, ја могу купи „Елетровојводина”, „Електросрбија”. Мозе купи „Нафтагас”, код вас све мозе купи. Мозе купи цовека. Мозе купи дете. Ви све продати.

- Знаш шта? Хајде се ти мало смири. Одвешћу те код једне даме па кад те она урикта неће ти падати напамет ништа барам три дана.

- Мозе дама, мозе, ја воли дама. Ја платис добро. Мозе плати и теби дама. Вози, нађе дама. Добро казес. Нема проблема.

Ову задњу реченицу је рекао на чистом српском језику.

- Мени не треба да платиш, ја волим даме које не дозвољавају да им се плаћа. И много су слађе од ових на које си ти навикао да плаћаш.

- Добро, возис код нека дама.

Као таксиста сам морао знати и неке од тих девојака, иначе би често изгубио овакве муштерије, добре платише или би ми их преотео неко од колега. Зато сам узео мобилни и назвао једну од мојих сарадница из те бранше. У делићу секунде се чуо глас са оне стране:

- А где си „Јаро” /сви су ме тим надимком звали на таксију/ срећо моја.

- Нешто ми хитро дижеш телефон. Мора да ти

фабрика слабо ради у задње време. Сигурно је несташница готовог новца на тржишту – рекао сам.

- Управо тако. Имаш ишта за мене?

- Ево доводим ти једног правог.

- Пожури, ја сам увек спремна.

Мајку им курвањску, мислим се у себи, како су на то увек спремне, а када би требало нешто у кући урадити то увек одлажу од данас за сутра. На крају смо ја и мој камарат стигли и он је био презадовољан.

-Ок, ок, добро, добро.–И одмах кренуо на посао.

-Питаш колико коста. Ја платис и теби сто насла добар девојка. Платис и теби секс.

„Црни несрећнице” мислим се у себи, када би само знао колико је Шиптара прешло преко ње и турских возача камиона, ето и ти црња јој се не гадиш, а мени дошло да повраћам. Међутим, рекао сам:

- Само се ви договорите око тарифе, а ја ћу доћи када ме она позове телефоном.

- Не, ја хоћу и ти будес ту кад ми договарамо.

Ок. Остао сам док не постигну договор и одмах њој рекао:

- Кажи човеку цену па да бришем.

- Е, овако-почела је-прави секс те кошта толико, а оно, мало мање. Рекла је цену да уши отпадају.

- Не, друго, ја волити секс.

О бога ти пољубим, одмерим га, ко ће знати може бити свашта. И када су они утаначили све, ја сам изашао.

После сат времена док сам ја испијао кафу, она ме је назвала и много се захваљивала. Никад уствари од тих девојака нисам хтео узимати новац, јер су у суштини и оне мени помагале у тој врсти посла, а такође примити захвалност на други начин нисам смео, јер сам се бојао

заразе, а и помало сам националиста, можда би само опростио Румуну или Мађару. Извео сам муштерију напоље и кренули према железничкој станици у Новом Саду.

- Ето видис, све мозес купис. Мозе купис цела земља. Васа политика оце прода цела Србија. Добра политика, а не много новац. Мало дас њима и онда купис јефтино.

Е мајку ти твоју, мислим у себи. Нећеш ти мени дирати моје честите и поштене политичаре. Кад су они шта продали? Поготово јефтино. Ово је радничка земља и они се добровољно одричу својих акција или их дају у бесцење само да преживе који дан више. Шта са тим имају политичари, па и ако шта ућаре, значи да су способни људи. Даћу ја теби „мало дас њима и све буде јефтино”. Зато сам га уместо у Нови Сад одвезао у Београд. Кад је видео таблу на улазу закукао је:

- Но Белград, треба Нови Сад, па ја идес Будапест. Ау, ста сад?

- Ништа, шта да радимо, нисмо се споразумели. Не знаш добро језик. Што ниси научио када си кренуо овамо, а хоћеш да купис цела Србија. Требао си ми написати на папир где желиш да те возим или нацртати, а не тамо у ууу. Јеси видео како ја разумем твој језик. Могу ја да те возим и у Будимпешту.

- А, но, но, но. У Нови Сад цека пријатељи.

- Па хоћеш да те возим у Нови Сад. Може, плати.

- Мозе, мозе само возис одмах.

Нисам му хтео рећи да тај исти воз полази из Београда и да са њим тачно стиже где треба. Тако га је та вожња коштала троструко. Неће он мени дирати моје политичаре. Каже распродаше све и мало себи оставе.

Значи способни су. Не знам колико су способни, али знам да су поштени, толико поштени да и не желе примити толику одговорност, па зато не могу формирати владу. Е, ја не дам да их ико благи, поготово странац.

Дао сам ја њему „Ја може купис све, па и цела Србија”.

НОЋНЕ ЧЕТИРИ СТРАНЕ СВЕТА

НОЋНЕ ЧЕТИРИ СТРАНЕ СВЕТА

У обиљу приспелих песама на овогодишњем конкурс у „Банатског пера“ издвојио се један број који се налази у овом зборнику, а који својом разнородном поетиком рефлектује сву разноврсност поетског тренутка, али приказује и један континуитет који већ дуго времена постоји у овдашњој поезији. У приспелим радовима који су „осуђени“ на штампање у зборнику „Банатског пера“ имамо две различите поетике, које се у неким ауторима прожимају и преплићу, а које код већине аутора имају јасан поетски израз.

Исходиште једне поетике је у сфери традиционалног, у емотивним, треперавим титрајима, у трагању за финим поетским међупростором у којем се само назире и слуги карактер и природа света и живота, а која код лошијих песника прети да зађе у сладуњаве и

изазовне пределе кича.

Друга врста поетике је сасвим модерна; у њој се свет и његове појаве доживљавају као ударци који ударају по сензибилним сензорима песника на чијој се кожи читава, попут печата, сво сивило и суровост јаве, а у којој је поезија вентил за душу и лек.

Песници објављени у овом зборнику ходе овим поетским линијама, али их и лично, индивидуално осећање лелуја у међупрстору израза и они улазе и задиру у друге поетске путање трагајући за својим особеним изразом, за личним печатом који их издваја у ноћи у којој поезија личи на безгласно отварање уста у великом, чудном мраку. У објављеним песмама има пуно тоpline, нежности, и пуно безгласног крика који човеку у савременом трајању оглашава да постоји, да је жив међу оновременим технолошким чудима.

Награђена песма „Препознавање“ одише искреношћу, сензибилношћу нових светова који се тек откривају; новим спознајама о мирисима, укусима и бојама живота. Радошћу првобитног сазнања. Првим треном којим се живот открива у његовом богатству, у истовременој сложености и једноставности. У чистим и јасним истинама. У нечему што је прапочетак када сазнајемо у ноћи где се налазе четири стране света и каква је радост ходати. Песми „Препознавање“ припада и песма „Вишесмерне игре“ која је пуна „сна девојчице која се буди“ истог аутора.

Др Милан Мицић

Искра Пенева
Нови Београд

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

Поред тебе сам мало дете
Које учиш да хода
Да разазнаје укус поноса
Боје
Крик олује
Различите гласове
И покрете

Научила сам да
Препознајем животиње
И најважније где су
Четири стране света

ВИШЕСМЕРНЕ ИГРЕ

Крпено страшило
Из кукурузне њиве
Испреплетало руке
Око мог врата
Дише ми у образ
(Смеје се)
Игра се

Објашњење I
Ја сам ветар
Матори первезњак
Који задовољава
Сексуалне нагоне
Са наказом
Из кукурузишта

Објашњење II
Гавранови су
Искључали
Сламке сена из тела
Лутка је
Остала сама
На дрвеном крсту
Да се виори
Да тражи ветар
Рукама и ногама

Објашњење III
Ово је сан
Сан девојчице која се тек буди

Невенка Пупек
Доња Бистра, Хрватска

ЧИТАМ БУКОВСКОГ

Читам Буковског.

Кишни облаци
гоне влак кроз поља.

Путници у полусну
жуде прву цигарету
врућу каву.

„Понекад се осјећаш
тако осамљеним
да то једноставно
има смисла”.

Улазимо у станицу.

Град је само
нацртана кулиса.

Катарина Фиаменго
Нови Београд

БЛЕДО

Реших да заспим
као да је целом свету
мирна савест

Као да су
све моје мачке
полегале по кревету
и преду

Лутке у прозорским окнима
пушиле су
последње цигарете

Рекла сам себи
да ћу да сањам

Лепа времена

Ушушкане домове

А онда

Градови су побегли
из зидина
у неонска светла

Неонска светла
је прождрала зора

Птице су неуморно гугутале

А сви ми остали смо
мучно зевали

Крвавих очију

Бесани

Умор нас је издао
пре него ми њега

И никог нисам могла
да преварим

Марина Адамовић
Ниш

ТРИДЕСЕТ???

Идиот! Кретен! Авет!

Нирвана...

Непомични руб трепавица

гледа у оно већ виђено.

Тридесет година

чекам на крај...

подно ребара нешто цвили

и

никада више до гнезда свести

Не!

Не!

Замишљени окидач је-фијуууу

испалио задњи крик.

goodbye...adieux---addio...

morituri te saluto

-----лудило!

Марина Дробњаковић
Нови Сад

* * *

Лежим на левом боку

Скрупчана у шестицу
ембриона

У рукама држим
чуваркућу

Миришем на млеко

Облаци ванилишу
на кокосово брашно

Не мислим ни о чему

Крвљу све разумем

Слепочнице пуштам
да сањају

Кошмар је немогућ

Али ако и прошета кожом
спраћу га на њу отпорним
сапуном

Татјана Дебељачки
Ужице

ИЛУЗИЈА

Лавина слободе
жалосна ледина.
Слећу птице у потрази
за зрном, случајно ту
што је ветар нанео.
Гледам наличје.
Делили смо пред свитање,
после одлагања интима.
Истргнута из мисли,
пуна прекора.
Насликана козја стаза,
убод сиромаштва.
Зид од дискриминације.
Оплакујеш копице
сељачких гена,
уклет клекну
сликарска диво.
Правац нас усмерио
већој целовитости
целовитијем суочавамо.
Амплификације емоционалне,
снови сликовити
рефлектују ситуацију
расположења,
страсти, имагинација,

креативно учествовање
инспирише црта моделује
осећањем плутања.
Доживљајем представе
одсутна у Шубертовој
недовршеној симфонији.
Циклус сликарских композиција.

Татјана Дан Ракић
Пожега

КАЛИГРАФ И СИНКОПА

Захтеван је говор саксофона,
сладак и дивљи,
док вибрентне клапне
не јењавају буром и отвореним
путем усхићењу.

Ако би лакомислено запловио
ка острву блажених, снивајући
у чамцу без весла,
обистинио би се сегмент чулног
а одсутног, носталгично, присно,
као уз чајанку, порастао би
уздах цез трубе уз синкопу,
носећи у себи чуђење
и изданак дремежа.

Дакако, калиграф би раскрилио
већ отворен прозор,
док би обистињен иза,
остао постамент,
у сопственој расутости.

Тамара Хрин
Руски Крстур

КЕСТЕНОВИ

I

Уз шкрипање
полуљудски глас са радија најављује
долазак ојађене јесени
и свлачење краставих кестенова
дуж блатњаве цесте

Не клокоћу приликом пада
Урањају у масне слојеве земље
и јаучу приликом гушења

Гоњени у гнусне нутрине
остају без зеленкастих увојака
на проћелавим потиљцима

II

Дојадише мириси печених кестенова
и црни трагови на лепљивим прстима

Људима налик
пожелеше витка бамбусова стабла
крај ђубришта и пута

Проповедаше о неким клонираним биљкама
са јарким мирисима
на тропске крајеве
и борове иглице
Не ремете белину негованих ноктију
нити празнину шаке у ваздуху

III

Обучене у црна одела
са манжетном и свиленим рубљем
успињу се до неба
пуцкетаво-упитне зрелости ума
Руменило јутри у чаури свежих листова
Остављени трагови на форинтима
глођу уместо зуба

Тегобно лије нектар уместо кише
Мрави силазе низ образе
Кртице ору друмове
Ситниш за вечеру уместо жита

Горан Гаталица
Загреб, Хрватска

КРЕАЦИЈА ПО МЕРИ

Време је тек тачка
Обиљежено исходиште
На позорници живота
По којој врлудају глумци
Шминкери
И публика која кроји очи
(По рецепту „Царево ново рухо”)
Хрпетином жуте штампе
(Јер глупост је човјеколика)
Али перика је без
Каскадера и статиста
Тек перика
Сакупљачица прашине
На излизаним тракама филма
(А живот није филм)
Идемо „у живо”-
Мотив подешен тек за ретке.

Ксенија Шупић
Ужице

ЖЕЋ

Амнезијом сушом искованом
Кроз лавиринте бестрага
Гравиране руке пружам

Ритмом наглих осветљења
У пећини аеросоли
Призивам твоје токове

Отиском пругастих пелцера
У аризони мира
Утачем своје сталактите

Сочивима твојих испарења
На водопадима тајним
Упијам живот жеђу

Маја Фамилић
Нови Сад

ДОМ БЕЗ ИМЕНА

У заметку - Дом без имена
срасла му крила
с вечним полетањем.

Под ногама му пут, вијугав
крај њега бусен, самомножећи
и гроб без камена.

Лети уз крик лажног фијука
у одсутност Богова.
- Пуста му утроба!

Црнпурасти потомак
снива сладак сан
о сутрашњем дану.

**Гордана Јовановић Шарић
Шимановци**

УСНУЛА ВАТРА

Подели са мном сан
и једну велику ноћ.
Уснула ватра на умору.
Не бој се ритма срца,
ионако ће стати.

Не гледај сунцокрете,
све су то сунчеве слуге.
Не постоји месец.
Само бледи се сребро
у лавежу напуштеног пса.

Искоси мало главу,
предај мисли ветру.
Он плоди тополе уз реку.
Подели са мном велику ноћ.
Уснула ватра на умору.

На нас се слеже космички прах
неких распршених комета.
Свемир разјарен вир.

Гордана Црепајац
Банатски Карловац

ОГРТАЧ СУДБИНЕ

На прозору окачено чекање
спотиче завеса,
музика врапчија
завирује у разгаљене
стазе,
сенка љубави пролази,
огртач наде спушта
на мене промрзлу
судбина.

Анастасија Коцић
Ниш

ПОКЛОНИЋУ ТИ...

Поклонићу ти пола своје одломљене душе
и пола свога покиданог срца.
Тужно, порођајно сунашце
и чемер облака пуних влаге.
Сљубљену зору и хладне немире
и насмејане јутарње тишине.

Љиљана Фијат
Нови Сад

ПЕСМА ЗА МЕРИ

О, Мери, која си сишла са црне планине,
оштрија од јатагана
и лагана као коло банатско.
Господарице неколико стотина хиљада коњаника.
Путујеш ли у земљу тудорских ружа
као клавир или пратња мени,
близанцу створеном према твом лику?
Бојиш ли се ненастањених места,
помрчине, пустоши и војника?

Или да ће пустињака ћерка запленили моју љубав
у лози винограда с цветовима који не вену?
О, Мери, која си тврда земља и сав живот на њој,
а постидна када видиш елегантног мушкарца
који је без икаквог задржавања.
Разлупаћу сваког који се усуди узнемирити
пеге на твојим бутинама и твој тен боје кајсије.
И ко стави твој профил на прамац брода,
а твоје срце уместо крста на бело постоље.

И шта ће докторат неком ко има таква бедра, Мери,
и оставља по улици шарене трагове док хода са осмехом?
Рапсодија у плавом, уметност ренесансе,
наука о људском телу
од Леонарда до сада, шангајски цез оркестар,
то си ти, за мене, Мери, који сам напуњен ваздухом
и разорен годинама.

Док ми шапућеш у чудној пози оних који не знају
да ли би требало да крену напред или назад,
с очима ненавикнутим на мрак,
оборена на тле, поребарце, знам
да ти нема равне под небом овим,
иако те не познам

Пре нас и после кише овде ће певати стотине певача,
сретних и уморних од постеље,
али нико неће, као ја,
спасавати себе, не осврћући се,
одважан и светлуцав од твог имена.
И зато, Мери, са гласовима између два света
ја певам о теби која пробуђујеш планине и звезде.
Ти, Паклени цигански танго у Royal Festivall Hall-у
можда мислиш да те волим на неки безуман, недокучив
и свести недоступан начин.

Ја, становник Панонске низије,
једино чега се бојим то је да ми је душа бесмртна,
да ми је у рукама мапа времена чији листови не бледе
и да нећу заспати од твоје женске нежности, о Мери.

Дуња Карановић
Београд

МОЈЕ МИСЛИ (ЛАСТАВИЦЕ)

I

моје мисли (гусенице)
живе (у трулом дрвету)
чекају (да се постану лептири)

тек понека (успе)
полети ка небу
и (не)врати се
(кад више не могу)
да је препознам

II

моје мисли (ластавице)
носи их ветар
лете (у даљину)
траже (нека лепша места)

путују (у јату)
док не нађу
своје место (а тад
ретко која
настави) свој пут

III

моје мисли (несрећнице)
лебде (у тами)
врте се (у круг)
расту (док не дотакну светло)

**Мирослав Митковић Нам
Ниш**

ДОЗИВАЊЕ СНОВА

Ако ме варале буду
глупаве у сну птице
убићу бога у њима;
рећи ћу послушним, псима:
„ловите!”, па нек у чуду
скривају крилима лице,
ако ме варале буду.

Раније тумачим снове
у тихој и тамној ноћи.
Може ли да се дозове
сан који спавач пожели:
зидови болнички, бели,
ходници дуги и чисти
на поду леже без моћи
бедљаци суморни, исти?

Нека ме варају снена
нечије речи лажне;
уста ћу да љубим њена
очи да љубим јој влажне.
Нека ми отргну снове,
рећи ћу псима да лове,
па нек ме варају снена.

Љубомир Кокотовић
Банатско Карађорђево

ГОДИНА КОЈА ЛУТА

Кад прође оно данас
неће бити за нас
и већ следећег јутра
неће се звати данас, већ сутра.

Кад питаш ме тако често
и још једну годину ресто
чујем твој глас
ал` не знам где ти је место.

Кад питаш ме увек исто
кад прође година тристо
питах те тако често
кад прође година шесто.

О да сам знао
никад те не би звао
то би било тако мало,
у једну годину би стало.

Рекох ти стотину пута
да једна година лута.

**Драга Мирјанић
Темишвар**

СТАРАЦ И ВОЋКА

Свом оцу Радивоју

По јутру што је зазорило садом
Старац који једва свему одолева,
Погрбљен ал` дичан, с љубављу и надом
Сади младу воћку и тихо попева.

Иако можда никад неће брати
Плодове њене, златног сунца пуне,
У оку му се чудна срећа злати,
Низ лице сузе радоснице круне.

Старина зна да време не прашта
И да свела рука сад за друге ради,
Ал` му у мислима трепти цветна башта
У којој се младост овог рода слади...

По јутру што је зазорило садом
Старац који једва свему одолева,
Погрбљен ал` дичан, с љубављу и надом
Сади младу воћку и тихо попева.

Драгица Грбић Драга
Вишеград, Република Српска

ИЗМЕЂУ

Заметнуо се
Дан
Смију се
Клице
Између два
Сунчева зрака
Између два
Замаха крила

Ничу у непару
Извирују живот
Без кајања

Писма
Испод земље

Милан Вишњић
Кучево

КУЋЕ

Људи улазе
и излазе
из кућа.

Одлазе
и враћају се.

Само куће
никада не излазе
напоље.

Оне увек
остају унутра,
дубоко
у срцу,
да сачувају
топлину.

Слободан Ђекић
Вршац

БАНАТ

Четвртасти волови
заорали бразду по навици.
Удишу влажно,
широко у иловачи.
Бацају реповима
шуштаву јесен
преко канала.

Зарастао,
орошен пут на њиховим трбусима
прати зуб плуга,
вековима заробљен
очима равнице.

Широке руке банатске,
топао вршачки хлеб.

Храпава даска
притеже запрежна кола,
чува своју сенку,
у њој шарену котарицу
и пун, бео пешкир.

Кад умор савлада,
хладовина сама прилази.

Зоран Додеровић
Нови Сад

БЕЗГЛАСНА ПЕСМА

Улетео је у собу врабац
охрабрен првим летом.
Збуњен непознатим простором
сео је на шипку од завесе
у купатилу, да се одмори.
Малено срце, сусревши свој први страх
потражило је спас у мраку
иза машине за прање веша.
Ослушкивао је тишину
коју смо му оставили,
и кроз отворен прозор
обасјан зрацима сунца
излетео је напоље,
пуштајући ветру
да му оснажи крила.
Понекад чујемо
његову безгласну песму
како пева у нама.

Ержебет Фехер-Лиза
Вршац

ПРОЛЕЋНИ ПЉУСАК

Спустио се пљусак
у рано поподне...
отежао гране
опојно мирисних
липа... а прах
са цветова у
потоке се слио
и кишу као чај
обојио...

Пролазници трче
кишобране шире
и где год могу
склањају се од
кише...

Прозоре и врата
затварају сви...
Младић је под
кишобраном упорно

чекао неког...

Она је стигла
мокра ко птица...

Загрлио је...

Шћућурени голуб
на мојој тераси
наставио је лет...

Узалуд сам
чекала дугу...!

Јасна М. Стојановић
Ћуприја

ЈУТРА ЧЕЖЊИВА

Јутра чежњива,
јутра рањива.
Испијам сокове тешке.
Скупим горчину,
саспем је у пепео.
Сена ме испраћа до врата.
Јер даље не иде.
Тачка, зарез,
шум опалог лишћа
и несносне жеге.
Где да охладим
своју душу,
жезло упаљено?
У бунару
узаврелих вода
потопих своје
кошуље беле.
Па из почетка...

Бојан Кривокапић
Нови Сад

ГДЕ ЛИЛИТ РАЂА ДЕМОНЕ

тражим лилит
иза охлађеног асфалта
црвену и црну
цеста је престала
да се пуши
мали демони претрчавају
преко избледелих прелаза
стара палма нагнута је -
тик уз
море
мртва пена
мртво море
мртвозорник
— где лилит рађа демоне?

Ани Стајкова-Иванова
Пловдив, Бугарска

ВИШЊА

Кад се као јулић расцветах у пролеће рано,
нисам чекала да лишће дрвећу подари срећу.
Са белим цветовима – чипкицама грациозним,
постадох супарница бела – цвећу.

Због чега се расцветах тако журно,
за тебе, у пролеће ово, ветровито?
Још током зиме чекала сам расцвет жудно -
усред намета од снега, окована, ледовито.

Како сам жудела да осетим нежност твоју
у стаблима снажним притајена!
Да будем разбокорени осмех љубави твоје -
рођена само једном на овоме свету.

Само ме једном јулић као плам обузе,
страст запали снагом лишћа нежнога.
Твоја сам. У завет исконски, заклињем се -
да испијам гутљаје из крчага вечности.

Знам да ћу увенути, оронути,
и нећу бити ђул, мириса опојног.
Од мириса и лепоте, белеће се вишњици, и
испијам сок њихов, омамљен жудњом крилатом.

ДУГ ЖИВОТ КРАТКЕ ФОРМЕ

ДУГ ЖИВОТ КРАТКЕ ФОРМЕ

Иако у Србији ствара велики број врхунских сатиричара, мало је књижевних конкурса на којима се вреднује афористичарско стваралаштво. Због тога је за похвалу постојање конкурса „Банатско перо“, на који се одазива много аутора из Србије и земаља региона.

Квалитет и број пристиглих афоризама на Конкурс „Банатско перо 2012“ сведоче о високом реномеу ове традиционалне награде, која је Житишту обезбедила значајно место на књижевној мапи Србије.

Аутори су на овогодишњем конкурс у краткој форми исписали духовите и сатиричне мисли о властима, социјалним темама, свакодневним животним проблемима, породичним односима, љубавним јадима, брачним невољама, незапослености, политичарима, европским

интеграцијама, међународној политици, Косову, уметности, књижевности...

Међу пристиглим афоризмима има и успешних рефлексива на народне пословице, изреке, загонетке, филмске реплике, познате изјаве јавних личности...

Успешнији су они афоризми који говоре о општијим и непролазним темама и који у свом фокусу имају универзално и ванвременско. Има, свакако, и веома добрих афоризама који се односе на конкретну друштвену, социјалну и политичку ситуацију у земљи и државама регије.

Афористичари су се потрудили да из своје специфичне визије, мало искошене, са много хумора и нешто мање ироније и сарказма, укажу на неприхватљиве поступке одговорних, корупцију у државним структурама, транзиционе муке, пропаст привреде, невоље пољопривредника, криминално богаћење тајкуна, дивљање цена, економску кризу, контролу медија, неправду коју Србији чини свет, маргинализацију културе, невоље у српском спорту...

Аутори су користећи различите стилске фигуре остварили запажен ниво квалитета жанра и потврдили да је Конкурс у Житишту међу најзначајнијим ове врсте у Србији и окружењу, због чега је важно да настави постојање.

Афоризми који су објављени у Зборнику са Конкурса потврђују да данас „имамо сучим изаћи“ пред Михаила Максимовића, који је пре тачно 220. година, дакле давне 1792. године у Бечу објавио прву књигу српског афоризма „Мали буквар за велику децу“.

Зато је било задовољство радити у жирију и одабрати најбоље афоризме који ће својом оригиналношћу,

артизмом, духовитошћу и естетским вредностима представљати допринос савременој афористичарској продукцији.

Александар Чотрић

Василије Јовановић
Рума

Добро увек на крају победи. Било би много боље да победи на почетку.

Не могу да јуришам, али могу да вичем: ура!

Људска трагедија је у томе што немају иста права сви људи, него сва права имају увек исти људи.

Ништа тако човека не подмлађује, као сећање на старе грехе.

Трговци се деле на поштене и непоштене. Поштени ће вас преварити, или у цени, или у роби, а непоштени и у цени и у роби.

Политичари се деле у две групе. Једни нас лажу, да би нас привукли, а други нас привлаче, да би нас лагали.

Андреја Пауновић
Београд

Воајерска љубав је љубав на први двоглед.

Нико ми није рекао да су луди камен и камен спотицања један исти камен.

Живот је једина прилика да нешто урадимо пре смрти.

Најважнији дан у недељи је сутра.

Многи су издали књигу. А тиме и књижевност.

**Славица Јовановић
Мачвански Прњавор**

Сви терају воду на вођину воденицу. У нади да ће поплава да га однесе.

Опет онај целат код гиљотине изводи неке вратоломије.

**Биљана Димитријевић Мартинов
Зрењанин**

Није потребан 1. април да би ме прешли. Чине то свакодневно.

**Мирјана Антић
Јагодина**

Два и два су четири. Осим у политици.

Љубомир О. Вујовић
Београд

Рецепт тајкуна је једноставан. Што се више уштеди на зарадама, то се више заради на уштедама.

Да би омогућила истицање јунака, држава се ангажовала на стварању мука.

Нешто је ту чудно. У џунгли влада природни закон правде, а у друштву неприродни закон џунгле.

Наш проблем је што не знамо шта бисмо пре, али не знамо и шта бисмо после.

Слободан М. Стефановић
Београд

Знају кривца. Сада траже жртву.

Био је мртав озбиљан. Онда су га сахранили.

Милад Обреновић
Рогатица

Боље нам је да будемо неутрални, него неутралисани.

Чим почнемо да јој аплаудирамо, историја нам се врати на бис.

Ни наталитет нећемо моћи да повећамо без страних улагања.

Жељко Марковић
Чачак

Суочили смо се са прошлошћу. Видели смо све турске серије.

Куповином фабрика, њихови власници су завршили посао.

Наша посла. Нигде нема радних места!

Суштина њиховог програма је да стално буду на телевизији.

Кажу да у рају нема секса. Онда нема ни раја!

Далибор Дрекић
Борча

Из владе су нам обећали још једну тешку годину. Изгледа да су коначно постали свесни свог потенцијала.

Боран Поповић
Шабац

Што нас више чешљају, код нас све чупавије.

Наша полиција ради по принципу спортског риболова. Ухвати и пусти.

Успео сам да заварам жену и полицију. Једино не успевам глад.

Не уводите нам ред у државу! Ко ће после у њој да се снађе?

Што народ више подмазује, код нас све више шкрипи.

Веселин Гајдашевић Шљарков
Фекетић

Своји смо на своме. Боље нисмо ни заслужили.

Већ бих прекинуо штрајк глађу, али немам шта да једем.

Милојка Јововић
Подгорица

Меку душу сви мијесе.

Веселин Милићевић
Врбас

Многи годишњицу брака обележавају минутом
ћутања.

О покојнику све најлепше! Мене не узимајте у уста!

Последња ствар која се човеку може десити је смрт.

Драган Матејић
Крушевац

Направићу бум у производњи пшенице. Посејао сам
минско поље.

Био сам у оној, а сада сам постао члан ове партије,
да видим има ли разлике. Има!

Како жени да кажем да је волим, кад од ње не могу
да дођем до речи?!

Живко Продановић
Загреб, Хрватска

На путу према богатству, поштење може да буде
непремостива препрека.

Боље врабац у руци, него голуб на грани. Кажу они
који појма немају о голубовима.

Томислав Ђокић
Параћин

Дијета је као туђа жена: више гледаш, него што конзумираш!

Борисав Трајковић
Сомбор

Наше време није прошло. Стало је.

Кад изгубимо Косово и Војводину, остаће нам оно у средини.

Нисмо више несврстани. Сврстали смо се међу најсиромашније.

Можемо ми да направимо велики корак, али тако бисмо закорачили на туђу територију.

Косово је много заостало. А Срби су одавно одмакли далеко на север.

Драгутин Јокић
Клење

Пристанак је последња реч наше победе.

Илија Веселинов
Смедеревска Паланка

Да бисте остварили своје снове, да ли бисте рушили нечију стварност?

Живан Лукић
Београд

Ко нема, свега му је доста. А ко има, увек му је мало.

Драга Мирјанић
Темишвар

Хтели су да га преваспитају, али тада су схватили да није ни васпитан.

Зоран М. Јовановић
Лесковац

Бирани с коца и конопца, довели су нас до штапа и канапа.

Зоран Додеровић
Нови Сад

Покојник је добио нови идентитет. Није се бунио.

Странпутица је пут којим се најчешће иде.

Бранко Антић-Гулит
Банатско Карађорђево

У Библији пише да ће једног дана устати мртви, али не и да ће гласати!

Белешке о ауторима

Радивој ШАЈТИНАЦ, рођен 1949. године у Зрењанину. Пише поезију, прозу, књижевну и ликовну критику, преводи с руског и енглеског језика, бави се и драматургијом. Члан је Удружења књижевника Војводине. Живи и ради у Зрењанину.

Велемир С. ГРУБАЧКИ, рођен 1947. године у Житишту. Просветни радник у пензији. Члан Клуба књиге „Бранко Радичевић” Житиште. Пише кратке приче углавном аутобиографских мотива, бави се и писањем хаику поезије. Живи у Житишту.

Славица ЈОВАНОВИЋ, рођена 1969. године у Шапцу. Новинар и књижевник, стални сарадник више редакција. Добитница специјалног признања Академије „Иво Андрић”. До сада објавила шест књига. Живи у Мачванском Прњавору.

Душан МИЈАЈЛОВИЋ АДСКИ, пише прозу, поезију, приче и песме за децу, хаику поезију, сатиру, књижевне приказе и новинске текстове. До сада је награђиван преко 100 пута, највише за кратку причу и приповетку. Објавио је: збирке песама *Несаницом до истине* и *Једино признајем своје распеће*, збирке награђених прича *Калигула на кестеновом листу*, *Трошење сна* и *Трошење страха*, збирку хаику поезије *Крчаг за росу*, неколико жанровских новела и преко 1800 жанровских прича. Заступљен је у „Антологији нишких приповедача”. Живи у Нишу.

Милан ЈОВАНОВИЋ, рођен 1967. године у Смедеревској Паланци. Добитник је књижевне награде „Андра Гавриловић” за 2008. годину. Једно време се бавио адвокатуром у Београду, док сад тренутно са породицом живи и ради у Минхену.

Иван ДЕСПОТОВИЋ, рођен 1978. године у Београду. Дипломирао на Филолошком факултету у Београду 2003. године, на катедри за Општу књижевност. Радио као новинар. Награде: „Стражилово” (књига песама *Прекорачења*) за 2011. годину; „Бал у Елемиру”, 2007. и „Бал У Елемиру” 2012. године (II награда). Живи у Београду.

Даринка КРУНИЋ БЈЕЛИЦА, рођена 1945. године у Белом Камену срез Прокупље, професор српског језика и књижевности у пензији. Од 2010. објављује песме и приче. Награђивана на књижевним конкурсима. Живи у Обреновцу.

Драгана БУРКОВИЋ-ТОШИЋ, рођена 1962. године у Новом Пазару. Добитник признања и награда на домаћим и међународним песничким конкурсима. Радови су јој објављени у четрдесет заједничких зборника, антологија и часописа и на сајтовима за поезију и прозу. Живи у Чачку.

Татјана МИРИЋИЋ, рођена 1967. године у Шапцу. Професор француског језика и књижевности. Заступљена у зборницима кратких прича.

Фрањо ФРАНЧИЧ, живи у Сечовљу, Словенија.

Шимон А. БАРМАТИ, рођен 1952. године у Зрењанину. До сада је као аутор и коаутор објавио 11 универзитетских и један средњошколски уџбеник. Објавио је и 14 књига и монографија, 90 научних и стручних радова. Поред наведеног, аутор је 7 фелтона објављених у листовима „Политика”, „Вечерње новости” и „Панчевац”. Живи у Београду.

Мајо ДАНИЛОВИЋ, рођен 1955. године у Горњој Лупљаници-Дервента. Дипломирани политиколог и слободни графички дизајнер. Живи на Новом Београду.

Ђура ШЕФЕР СРЕМАЦ, рођен 1950. године, књижевник, професор југословенске књижевности. Пише песме за децу и одрасле, кратке приче и афоризме. Добитник многих награда и признања. Заступљен у антологијама, лексиконима, енциклопедијама и зборницима поезије, прозе и афористике. Објавио једанаест књига. Живи и ради у Руми.

Дајана ГРУБИШИЋ, рођена 1995. године у Зрењанину. Пише поезију и прозу. Трећа година Зрењанинске Гимназије. Живи у Честерегу.

Стојанка МИЛИН, рођена 1936. године у Идвору. Објављене књиге: „Пут живота”, „Пусти, пусти дете”, „Пронађене песме”, „Разумем капетане”, „Детелина са четири листа”, „Вози деда”, „Идеш ли роде”. Објављени су јој радови у зборницима, књижевним часописима и антологији за децу. Живи у Зрењанину.

Зоран М. ЈОВАНОВИЋ, рођен 1969. године. Награђиван на конкурсима за поезију, афоризме, кратке приче и на песничким маратонима и сусретима песника. Песме и приче објављиване су у зборницима радова. Заступљен је у збиркама поезије више аутора. Песме су превођене на португалски, француски, енглески и пољски језик. У припреми је и прва збирка песама и прича под насловом „Моја последња зб(и)рка”. Организатор књижевног конкурса и технички уредник зборника радова са конкурса „Слапови Вучјанке” и секретар књижевног клуба „Парабола” у Лесковцу. Живи у Лесковцу.

Милорад БИБИН, рођен 1951. године у Меленцима. Поред енигматике бави се писањем. Објавио је пет књига афоризама и две књиге поезије за децу. Више пута награђиван. Сарађује са домаћим листовима, часописима и радио станицама. Живи и ради у Зрењанину.

Драга МИРЈАНИЋ, рођен 1940. године у Српском Семартону. Објавио је једанаест књига песама и четири књиге поезије за децу. Пеиредио је заједно са Стеваном Бугарским књигу Ђоке Мирјанића „Време без избора” и зборник „Српска књижевна награда”; награђена дела од 1997. до 2001. године. Заступљен је у бројним зборницима и антологијама у Румунији и Србији. Преводи и превођен је на румунски језик и језике мањина. Члан је Савеза писаца Румуније и Удружења књижевника Србије. Добитник је многих књижевних награда и признања. Живи у Темишвару.

Љубица ВУКОВ ДАВЧИК, рођена 1949. године у Сенти. По занимању је правник. Пише приче, хаику поезију и слика. Издала четири триптиха и заступљена у заједничкој збирци хаику поезије. У припреми више рукописа. Члан је Удружења књижевника Србије, Удружења књижевника Републике Српске, САЈКОР-а и више књижевних клубова. Живи у Петроварадину.

Слободан М. СТЕФАНОВИЋ, рођен 1948. године у Београду. Дипломирани историчар уметности. Члан Удружења књижевника Србије, Удружења новинара Србије и Удружења примењених уметника и дизајнера Србије. Од друштвених признања добио је: Захвалницу Педагошког музеја поводом стогодишњице 1996. године, Плакету УЛУПУДС за 2005. и 2007. годину, Сребрну плакету Удружења београђана за културу, и Златну значку Културно просветне заједнице Србије 2007. године. Добитник многих награда и признања. Објавио је шест књига. Заступљен у више антологија и збирки за прозу, поезију и афоризме.

Драгутин ВИДАЧИЋ, рођен 1956. године у Банатском Аранђелову. Пише сатиричне приче и афоризме.

Заступљен у заједничким зборницима. Пише за „Панонску зору”. Активан је члан Клуба књиге „Бранко Радичевић” из Житишта. Живи и ради у Житишту.

Драган МАТЕЈИЋ, рођен 1950. године у Великом Шилеговцу крај Крушевца. Сатиричар, афористичар, драмски и писац за децу. Објавио је 8 књига, такође и 2 комедије, 3 драме и 2 научнофантастичне драме. Добитник многих награда. Живи и ради у Крушевцу.

Богдан КУКОЉ, Житиште.

Милан МИЦИЋ, рођен 1961. године у Зрењанину, доктор историјских наука, књижевник. Аутор је осамнаест књига из историографије, есејистике, документарне прозе и поезије.

Искра ПЕНЕВА, рођена 1980. године у Београду. Дипломирала је на математичком факултету у Београду. Поетичне мисли објављује у дневним листовима и књижевним часописима Србије, Македоније, БиХ. Стихови су јој штампани у више зборника у Србији, Македонији, Републици Српској. Превођена је на енглески, македонски, бугарски, албански, шведски, исландски, корејски. Објавила је три збирке поезије. Добитница је више признања и награда. Члан је Удружења књижевника Србије. Живи и ради у Београду.

Невенка ПУПЕК, рођена 1969. године у Загребу. Пише поезију, приче и бави се сликарством. Приче и песме су јој објављене у разним зборницима. Одржала је две самосталне изложбе слика и поезије. Живи у Доњој Бистрици у Хрватској.

Катарина ФИАМЕНГО, рођена 1984. у Кладову. Пише поезију, хаику и приче. Добитница је више признања и награда у категорији поезије омладине до 30 година. Живи у Београду.

Марина АДАМОВИЋ, Ниш.

Марина ДРОБЊАКОВИЋ, рођена 1984. године у Новом Саду. Дипломирала је психологију на Филозофском факултету. Пише поезију и хаику стихове. Захваљујући конкурсима Књижевне омладине Србије, 2010. године је објавила своју прву збирку поезије „Челик и чипка”. Заступљена је у многим зборницима, часописима и антологијама. Добитница је више признања и награда у категорији поезије омладине до 30 година. Објављује на књижевним сајтовима. Живи и ствара у Новом Саду.

Татјана ДЕБЕЉАЧКИ, рођена 1967. године у Ужицу. Уредник часописа „Поета”. Пише поезију, кратку прозу, приче и хаику. Објавила је четири збирке поезије: „Кућа од стакла”, „Твоја”, „Народна књига” и „Вулкан”. Поезија и хаику преведени су на више језика. Живи у Ужицу.

Татјана ДАН РАКИЋ, рођена 1962. године у Пожеги. Пише за децу и одрасле. Живи у Пожеги.

Тамара ХРИН, рођена 1987. године у Руском Крстуру. Дипломирани хемичар-мастер. Похађа докторске студије на Природно-математичком факултету у Новом Саду. Пише поезију на русинском и српском језику. Један од аутора књиге поезије на русинском језику „9 риба”. Добитник 2. награде за поезију на међународном фестивалу поезије „Михајло Ковач” и плакете „Момчило Настасијевић”. Финалиста Фестивала поезије младих у Врбасу и Књажевцу 2012. године. Живи у Руском Крстуру.

Горан ГАТАЛИЦА, рођен 1982. године у Вировитици, Хрватска. Завршио је Природно-математички факултет у Загребу. Пише поезију, хаику, кратке приче и драмске текстове. Добитник је више признања и награда у категорији младих до 30 година. Живи у Загребу.

Ксенија ШУПИЋ, рођена 1988. године у Ужицу. Завршила је Учитељски факултет у Ужицу. Песме су јој објављиване у многим књижевним часописима и зборницима. Објавила је збирку песама „Траг у бескрају”. Члан је књижевног клуба „Рујно” из Ужица. Живи у Ужицу.

Маја ФАМИЛИЋ, рођена 1973. у Новом Саду. Дипломирани струковни васпитач, песник и сликар. Издала је две збирке поезије, 2009. године ауторско издање и 2011. године двојезичног издања, писана на српском и ромском језику. Учествовала је на многим манифестацијама и фестивалима. Живи у Новом Саду.

Гордана ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ, Шимановци.

Гроздана ЦРЕПАЈАЦ, Банатски Карловац.

Анастасија КОЦИЋ, Ниш.

Љиљана ФИЈАТ, рођена 1959. године у Зрењанину. Дипломирала је на Економском факултету у Суботици. Магистрирала (1997.) и докторирала (2010.) на Економском факултету у Београду. Похваљивана је и награђивана. Песме су јој заступљене у двадесетак зборника. Објавила је збирку поезије „Софија од Месеца” 2011. године. Живи у Новом Саду.

Дуња КАРАНОВИЋ, рођена 1996. године. Ученица Филолошке гимназије у Београду. Пише поезију и прозу. Живи у Београду.

Мирслав МИТКОВИЋ НАМ, рођен 1958. године у Нишу. Дипломирани економиста. До сада објавио пет књига поезије. Добитник награде „Стражилово” за 2010. годину, „Поета примус” и специјалне награде за децембар 2011. у Ћуприји и специјалне награде за словенску књижевност „Ирин Пирин” у Мелнику (Бугарска) за 2012. годину. Живи и ствара у Нишу.

Љубомир КОКОТОВИЋ, Банатско Карађорђево.

Драгица ГРБИЋ ДРАГА, рођена је у Сарајеву. Наставник је српског језика и књижевности. Пише поезију, кратке приче и афоризме. Објавила је четири самосталне збирке поезије и више књига са групом аутора. Добитник је многобројних књижевних награда и признања, међу којима је и награда „Царица Теодора”. Заступљена је у више антологија, алманаха, у зборницима, листовима и часописима. Неке песме су јој преведене на бугарски, енглески и руски језик. Члан је више књижевних клубова. Живи и ствара у Вишеграду.

Милан ВИШЊИЋ, рођен 1957. године у Међи. Поезијом се бави од најранијих дана. Објавио је збирку песама „Не пушта она кишу”. Члан је књижевног клуба „Стеван Раичковић” у Кучеву. Живи и ради у Кучеву.

Слободан ЂЕКИЋ, рођен 1953. године у Малој Иванчи. Дипломирани политиколог. Објавио је четири сликовнице, једну збирку намењену деци и две збирке за одрасле. Живи у Вршцу.

Зоран ДОДЕРОВИЋ, рођен 1960. године у Новом Саду. Пише кратке приче, афоризме и хаику. Радове је објављивао у бројним публикацијама у земљи и иностранству. Награђиван. Аутор збирке хаику „Заступљена река” и коаутор је књига: „Раскршће ветрова” и „ПрезЕНт анегдоте”. Живи у Новом Саду.

Ержебет ФЕХЕР-ЛИЗА, рођена 1947. године. Пише од 2006, од одласка у пензију. Добитник је многобројних признања у њеном граду, а најдража јој је Награда Ослобођења-Октобарска награда града Вршца. Песме и приче су јој објављиване у зборницима, градским новинама. Живи у Вршцу.

Јасна М. СТОЈАНОВИЋ, рођена 1970. године у Јагодини. По занимању је дипломирани музички педагог.

Добитница више награда за поезију. Песме су јој објављиване у зборницима. Објавила је збирку поезије „И после нас анђели”. У припреми збирка поезије и кратких прича. Живи у Ћуприји.

Бојан КРИВОКАПИЋ, рођен 1985. године. Завршио је Компаративну књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду. Пише поезију и кратку прозу и заступљен је у више антологија и књижевних часописа у Србији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Словенији. Награђен првим местом за прозу на регионалном Књижевном конкурсима „Улазница 2011.” Живи у Новом Саду.

Ани СТАЈКОВА-ИВАНОВА, рођена 1955. године у Свежену крај Пловдива, Бугарска. Завршила је студије библиотекарства. До сада је објавила следеће збирке песама: „Остварени сан”, „Кафа и самоћа”, „Небески вулкан”, „Море љубави” и „Ловорике и трње”. Добитник је значајних награда и признања на књижевним конкурсима у Бугарској и Србији. Живи у Пловдиву, Бугарска.

Александар ЧОТРИЋ, Београд

Василије ЈОВАНОВИЋ, рођен 1954. године. Наставник Војне историје. Област интересовања су му сатирични садржаји и енигматика. Живи у Руми.

Андреја ПАУНОВИЋ, рођен 1962. године у Београду. Живи у Београду.

Биљана ДИМИТРИЈЕВИЋ МАРТИНОВ, рођена 1944. године у Башаиду, дипломирани економиста у пензији. Пише песме, приче и афоризме. Учествоје на књижевним конкурсима и заступљена је у неколико зборника. Објавила је две књиге: „Осмех кроз сузе” и „Печата судбине”. Живи у Зрењанину.

Мирјана АНТИЋ, рођена 1947. године у

Крагујевцу. Пише кратке приче, песме и афоризме. Објавила је три књиге кратких прича: „Чежња”, „Пут у Хелсинки”, „Лондонске магле” и једну књигу песама за децу „Срећна породица”. Награђивана, а 2008. године добила је „Златну значку” Културно просветне заједнице Србије.

Љубомир О. ВУЈОВИЋ, рођен 1952. године у Загребу. Дипломирани правник, запослен на Правном факултету Универзитета у Београду. Објавио осам књига. Добитник је више књижевних награда и признања за поезију, прозу и афоризме. Волонтерски обавља дужност главног и одговорног уредника часописа „Сцена Црњански” и уредника за хумор и сатиру у часопису „УМНО”. Живи и ради у Београду.

Милад ОБРЕНОВИЋ, рођен 1954. године у Рогатици. Пише поезију, афоризме, кратке приче, хумористично-сатиричну поезију. Радови су му заступљени у антологијама и зборницима. Објавио је три књиге афоризама, четири књиге поезије, две књиге хумористично-сатиричне поезије и једну књигу дечије поезије. Редовно сарађује у сатиричном часопису „Носорог” Бања Лука и Електронским часописима „Жикишон” и „Сатирарт”, „Шипак”. Награђиван је за афоризме, поезију, здравицу, епиграме и кратке приче. Живи и ради у Рогатици.

Жељко МАРКОВИЋ, рођен 1961. године. По образовању је дипломирани економиста. Пише афоризме и награђиван је за исте. Објавио је књигу афоризама „Истина о нама”. Живи у Чачку.

Далибор ДРЕКИЋ, рођен 1975. године у Вировитици, Хрватска. Пише песме, кратке приче, афоризме и епиграме. Радови су му објављивани у

часописима, зборницима, интернет страницама и блоговима, као и на књижевним поставкама и презентацијама. Награђиван је на разним конкурсима. Живи у Борчи.

Боран ПОПОВИЋ, Церовац, Шабац.

Веселин ГАЈДАШЕВИЋ ШЉАРКОВ, рођен 1953. године. Пише песме за одрасле и децу, сатиру и афоризме. Објавио четири збирке песама. Заступљен је у зборницима. Пише и текстове за народну музику. Добитник је многих награда и признања. Дежурни и званични песник популарне забавно-хумористичне емисије „Караван” Првог програма Радио Београда. Живи у Фекетићу.

Милојка БАНДУКА ЈОВОВИЋ, рођена 1951. године у Хаџићима, Сарајево. Наставница српскохрватског језика. Објавила књигу афоризама „Скривено звоно”. Заступљена је у антологији ЕХ ЈУ, а афоризме објављује и у српским новинама Црне Горе. Живи у Подгорици.

Веселин МИЛИЋЕВИЋ, Врбас.

Живко ПРОДАНОВИЋ, рођен 1945. године у Загребу. Пише и објављује поезију, хаику, приче, романе, радио-драме и афоризме. Радови су му објављени у часописима, зборницима и антологијама у двадесетак земаља. Објавио је два романа, три збирке песама, једну збирку хаику, једну збирку прича и збирку цртица из повијести Загреба. Члан је Хрватског друштва писаца. Живи у Загребу, Хрватска.

Томислав ЂОКИЋ, рођен 1948. године у Скорици. Ради као професор српског језика у Параћину. Томислав је песник, прозаиста, есејист, публициста, рецензент, новинар и сакупљач народних умотворина. Присутан је у око осамдесет зборника, алманаха, лексикона, антологија и у „Енциклопедији Крушевца и околине”, као и у школској

лектири. За књижевни рад добио је око шездесет награда и друштвених признања. Превођен је на македонски, бугарски, јерменски, грчки, русински, румунски и чешки језик. Објавио је седамнаест књига. Као новинар писао је за четрнаест српских новина. Живи у Параћину.

Борисав ТРАЈКОВИЋ, магистар у пензији. Пише афоризме, песме за децу, хаику. Написао је три књиге песама за децу, од којих је једна објављена. Такође, написао је три књиге хаику поезије, од којих је објављена једна. Афоризме чита на књижевним скуповима и радио станицама. Више пута је награђиван. Уврштен је у Антологију поезије за децу Пере Зупца „С оне стране дуге”. Живи у Сомбору.

Драгутин ЈОКИЋ, рођен 1946. године у Клењу. Пише афоризме и нацрта понеку карикатуру без речи. Живи као пензионер у Клењу, покушавајући да нађе склад с природом.

Илија ВЕСЕЛИНОВ, рођен 1958. године у селу Острову код Костолца. Ради у болници као физиотерапеут. Живи у Смедеревској Паланци.

Живан ЛУКИЋ, Београд.

Бранко АНТИЋ-ГУЛИТ, Банатско Карађорђево.

Реч уредника

Драги пријатељи, поштоваоци лепе речи

Пред Вама је нови Зборник одабраних радова са 12. Књижевног конкурса "Банатско перо" Библиотеке "Бранко Радичевић" и истоименог Клуба књиге из Житишта. Конкурс је био отворен 1. јуна и трајао је до 10. августа.

Као и претходних година, позвали смо литерарне ствараоце да нам пошаљу своје радове - кратке приче, песме и афоризме. Стигло је 1580 радова од 313 аутора - 182 приче, 765 песама и 643 афоризма. Било је задовољство отварати коверта са шифрама, наравно, тек када је жири одабрао радове за Зборник. Упућено нам је много лепих речи и жеља из места широм наше земље, али и из Републике Српске, Хрватске, Црне Горе, Бугарске, Румуније, Шведске, Словеније, Новог Зеланда, Немачке, Федерације Босне и Херцеговине.

Нашем жирију није било лако да направи одабир радова који ће ући у Зборник. Критеријум су били квалитет радова, лични сензибилитет чланова жирија, и не мање важан чинилац, већ профилисан технички изглед Зборника (обим, формат). А то значи и цена штампе.

Ове године жири је радио у саставу Александар Чотрић, председник, др Милан Мицић и Велемир Грубачки, чланови. За објављивање су одабрали 21 причу, 28 песама и 57 афоризама од 65 аутора. Рецензијом за зборник и насловом **ПЕТО ГОДИШЊЕ ДОБА**, Радивој Шајтинац, књижевник из Зрењанина, је објединио изабране радове са Књижевног конкурса "Банатско перо" за 2012. годину.

За најбољу причу проглашена је **ВИДОВЧИЦА Славице Јовановић** из Мачванског Прњавора.

Најбоља песма је **ПРЕПОЗНАВАЊЕ**, *Искре Пеневе* из Београда.

Најбољи афоризам је потписао *Василије Јовановић* из Руме.

За најбољи рад који је добио Диплому "Бело перо" проглашена је песма **ПРЕПОЗНАВАЊЕ** *Искре Пеневе из Београда*.

Већ дванаести пут се са поносом и речима захвалности и задовољства обраћам учесницима конкурса, читаоцима Зборника, члановима жирија и свима без чије помоћи и подршке не би било ни конкурса а ни Зборника. Поносна сам јер, и после толико година постојања Конкурса, на њега се одазива много литерарних стваралаца који су пронашли своје место у књижевном свету, са изграђеним поетикама, са објављеним књигама. Али, и почетника који тек ступају на књижевну стазу и који још истражују, граде свој стил и начин писања. И драго ми је када жири у радовима тих аутора препозна квалитет и пружи им подршку, а самим тим и Зборник буде успешан спој класичног и модерног израза и сензибилитета.

Новим Зборником смо затворили још један Књижевни конкурс "Банатско перо". Следеће, 2013. године 1. јуна, позваћемо Вас да нам пошаљете своје радове, да са нама поделите своје емоције, срећу и тугу, љубав и сећања, доживљаје и догађаје које не желите да заборавите а записали сте их и поверили хартији.

Ауторима, чије смо радове објавили, упућујем искрене честитке, свима који су учествовали се захваљујем, а читаоцима желим да уживају док буду читали нови Зборник.

Захвалност упућујем и Општини Житиште, Штампарији "Ситопринт", члановима жирија, пријатељима и поштоваоцима Библиотеке.

До следећег "Банатског пера" и новог Зборника, срдечно Вас поздрављам и желим свако добро,

Весна Ћук

САДРЖАЈ

Радивој Шајтинац ПЕТО ГОДИШЊЕ ДОБА	5
ПРИЧАЊЕ ЖИВОТА	
Велимир Грубачки <i>Причање живота</i>	9
Славица Јовановић, Видовчица	15
Душан Мијајловић Адски, Круна змијског уједа	18
Милан Јовановић, Породични разговор	23
Иван Деспотовић, Редак пример	27
Даринка Крунић Бјелица, Свитац	30
Драгана Ђурковић-Тошић, Јованине чизме	32
Татјана Мирићић, Суза радосница	34
Фрањо Франчич, Волео бих да...	37
Шимон А. Ђармати, Ђурђиц	40
Мајо Даниловић, Посластичарна код коња	45
Ђура Шефер Сремац, Leben und traiben (Животарење)	47
Дајана Грубишић, Звездана прашина	50
Стојанка Милин, Анђео спаситељ	51
Зоран М. Јовановић, Мало душе	54
Милорад Бибин, Умро је деда Аца	57
Драга Мирјанић, Долазак гостију из прека	60
Љубица Вуков-Давчик, Даје се на знање...	63
Слободан М. Стефановић, Радник у куртури	65
Драгутин Видачић, Пуздра	69
Драган Матејић, Цвећке	72
Богдан Кукољ, Колико кошта пошта	75

НОЋНЕ ЧЕТИРИ СТРАНЕ СВЕТА

Милан Мицић

<i>Ноћне четири стране света</i>	83
Искра Пенева, Препознавање	85
Искра Пенева, Вишесмерне игре	86
Невенка Пупек, Читам Буковског	87
Катарина Фиаменго, Бледо	88
Марина Адамовић, Тридесет???	90
Марина Дробњаковић, Лежим на левом боку	92
Татјана Дебелјачки, Илузија	93
Татјана Дан Ракић, Калиграф и синкопа	95
Тамара Хрин, Кестенови	96
Горан Гаталица, Креација по мери	98
Ксенија Шупић, Жеђ	99
Маја Фамилић, Дом без имена	100
Гордана Јовановић Шарић, Уснула ватра	101
Гроздана Црепајац, Огртач судбине	102
Анастасија Коцић, Поклонићу ти...	103
Љиљана Фијат, Песма за Мери	104
Дуња Карановић, Моје мисли (ластанице)	106
Мирослав Митковић Нам, Дозивање снова	108
Љубомир Кокотовић, Година која лута	109
Драга Мирјанић, Старац и воћка	110
Драгица Грбић Драга, Између	111
Милан Вишњић, Куће	112
Слободан Ђекић, Банат	113
Зоран Додеровић, Безгласна песма	114
Ержебет Фехер-Лиза, Пролећни пљусак	115
Јасна М. Стојановић, Јутра чежњива	116
Бојан Кривокапић, Где лилит рађа демоне	117
Ани Стајкова-Иванова, Вишња	118

ДУГ ЖИВОТ КРАТКЕ ФОРМЕ

Александар Чотрић <i>Дуг живот кратке форме</i>	121
Василије Јовановић	125
Андреја Пауновић	125
Славица Јовановић	126
Биљана Димитријевић Мартинов	126
Мирјана Антић	126
Љубомир О. Вујовић	127
Слободан М. Стефановић	127
Милад Обреновић	127
Жељко Марковић	128
Далибор Дрекић	128
Боран Поповић	129
Веселин Гајдашевић Шљарков	129
Милојка Бандука Јововић	129
Веселин Милићевић	130
Драган Матејић	130
Живко Продановић	130
Томислав Ђокић	131
Борисав Трајковић	131
Драгутин Јокић	131
Илија Веселинов	132
Живан Лукић	132
Драга Мирјанић	132
Зоран М. Јовановић	132
Зоран Додеровић	133
Бранко Антић-Гулит	133

Белешке о ауторима	135
Весна Ћук	
<i>Реч уредника</i>	148

ПЕТО ГОДИШЊЕ ДОБА

Издавач: Библиотека "Бранко Радичевић"
Житиште

За издавача: Весна Ћук

Уредник: Весна Ћук

Рецензент: Радивој Шајтинац

Лектура: Весна Ћук

Ликовно решење
корица:

Прелом и припрема:

Штампа и повез: "Ситопринт" Житиште

Тираж 300.

ISBN 978-86-83309-86-3

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-32(082)

821.163.41-14(082)

ПЕТО годишње доба : зборник одабраних радова са Књижевног конкурса "Банатско перо" Библиотеке "Бранко Радичевић" и Клуба књиге "Бранко Радичевић" / уредник Весна Ћук . - Житиште : Библиотека "Бранко Радичевић", 2012 (Житиште : Ситопринт) . - 154 стр. ; 24 cm

Тираж 300.

ISBN 978-86-83309-86-3

COBISS.SR-ID 274208007

БЕ ДОБА ПЕТО ГОДИШЊЕ ДО

ISBN 978-86-83309-86-3